

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 9. oktober 2014

på Jaruplund Højskole

INDHOLD

Direktionens beretning til det ordinære Fællesrådsmøde.....	3
<i>ved direktør Anders Molt Ipsen</i>	
Daginstitutionsområdet – vuggestuer og børnehaver	6
Skoleområdet	10
Skolefritidstilbud	15
Gymnasieoverbygningerne	17
Kurser og pædagogiske arrangementer	20
IT i forvaltningen og i institutionerne	21
Teknisk Afdeling	22
Skoleforeningens økonomi.....	25
Pædagogisk Psykologisk Rådgivning.....	26
<i>ved ledende skolepsykolog Hans Jessen</i>	
Center for Undervisningsmidler, skolebiblioteker og Indkøbskontoret.....	29
<i>ved centerleder skolekonsulent Claus Fische</i>	
Feriekontoret.....	32
<i>ved leder af Feriekontoret, skolekonsulent Eberhard von Oettingen</i>	
Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig.....	34
<i>ved dens sekretær, Anne Winkelströter</i>	
Center for Mindretalspædagogik	36
<i>ved projektleder Elisa Sievers</i>	
Ladelund Ungdomsskole	38
<i>ved forstander Hans Jochimsen</i>	
Ungdomskollegiet.....	39
<i>ved forstander Allan Pedersen</i>	
Jaruplund Højskole	40
<i>ved forstander Dieter Paul Küssner</i>	

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 9. oktober 2014 på Jaruplund Højskole

ved direktør Anders Molt Ipsen

Velkommen til direktionens beretning, der indeholder en række beskrivelser af de mange spændende opgaver, der i 2013-2014 har været centrale for livet i institutionerne og for Skoleforeningens daglige ledelse.

UDBYGNING AF VUGGESTUER

Et højt prioriteret område har også i det forløbne år været at sikre offentlige tilskud til udbygningen af vuggestuer. Resultatet af denne indsats viser sig da også ved, at det samlede antal vuggestuepladser er steget fra 154 i 2013 til i alt 280 pladser i efteråret 2014. Forøgelsen med 126 pladser anser vi for at være et tilfredsstillende resultat.

UDVIKLING OG LÆRING

Overalt er daginstitutionerne og skolerne i stabil udvikling. Der er store forventninger til de mange initiativer, der er sat i værk for at forbedre elevernes læsestandpunkter. Undervisningsdifferentiering er og vil fortsat være et centralt emne i samtaler med ledere og medarbejdere. Målet er at videreudvikle undervisningen og den pædagogisk-faglige indsats til fordel for det enkelte barns udvikling og læring.

VOKSENUNDERVISNING I FREMGANG

Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af kursister inden for Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig er steget med ca. 10 % fra 4196 kursister i 2012-2013 til 4595 kursister i 2013-2014.

Danskundervisningen er en vigtig søjle i de mange kurser og udgør 68 % af det samlede kursusudbud. Vi glæder os over fremgangen og over, at så mange voksne sætter sig på skolebænken for at dygtiggøre sig i dansk.

HELDAGSSKOLEN

Heldagsskolen er nu indført på ti skoler. Behovet for at skabe mere sammenhæng mellem undervisning og fritid er efterspurgt, og der skal i de kommende år sættes på at skabe bedre rammer for attraktive skole- og fritidsmiljøer.

SKOLESOCIALARBEJDE

Skolesocialarbejdernes indsats på skolerne skal styrkes. Forhåbentligt vil det lykkes for Skoleforeningen at modtage tilskud til dette vigtige arbejde i et omfang, der svarer til ligestilling på dette område. For tiden er ni skoler omfattet af en ordning, hvor socialarbejdere hjælper med til at løse opgaver til fordel for elevernes trivsel generelt og i skolen. De nye initiativer er et udtryk for, at

der aktuelt er behov for at sætte ind over for børnenes velfærd. Glædeligt er det derfor at opleve, at mange skoler i deres dagligdag allerede gør en bevidst indsats for at fremme sociale samværsformer eleverne imellem. Helt konkret kan jeg nævne, at elever og medarbejdere på Ladelund Ungdomsskole har taget initiativ til at gøre skolen mobningsfri.

SAMARBEJDE I MINDRETALLET

Et andet emne, der fortjener en større bevågenhed, er, at samarbejdet mellem mindretallets organisationer er blevet udbygget på en række områder. På det administrative tekniske område har samarbejdet drejet sig om oprettelse af IT-netværk, harmonisering af telefonanlæg, strategisk og koordineret IT-indsats, indkøb af varer og tjenesteydelser, prioritering af anlægsopgaver, koordinering af ansøgninger om driftsbevillinger til Sydslesvigudvalget samt koordinering af placering af institutioner i forskellige områder af Sydslesvig. På det indholdsmæssige område har der været gennemført vellykkede samarbejdsrelationer om koncerter, kulturelle arrangementer for børn og unge, ferierejser og elevudveksling, fritidsaktiviteter for elever på Ungdomskollegiet samt formidling af undervisningsmaterialer. Eksemplerne er mange og nævnes gerne, da de er med til at tydeliggøre de mange gode relationer, der i det daglige formelt og uformelt foregår på kryds og tværs inden for mindretallet.

STØRRE PLANLÆGNINGSSIKKERHED

De lovgivningsmæssige rammer for driftstilskud til Skoleforeningen var indtil for to år siden meget usikre. Men med genindførelsen af ligestilling med de offentlige skoler opnåede Skoleforeningen en væsentlig forbedring af sin planlægningssikkerhed i forhold til tidligere. Fremskrivningsprocenterne for driftstilskuddene fra danske og tyske tilskudsgivere har dog i de seneste år udviklet sig inden for beskedne rammer, hvilket betyder, at Skoleforeningen fortsat må være indstillet på at føre en restriktiv udgiftspolitik.

DANSK OG TYSK STUDENTEREKSAMENSBEVIS

På det seneste er det lykkedes at få accept til at nedsætte en arbejdsgruppe mellem Skoleforeningen og repræsentanter fra Uddannelses- og Forskningsministeriet i Danmark. Arbejdsgruppen skal undersøge muligheden for, at studenter fra de to sydslesvigske gymnasier kan få uddelt både et dansk og et tysk studentereksamensbevis. Fra Skoleforeningens side ser vi frem til, at arbejdsgruppen når frem til løsninger, der kan føre til en forbedring af vilkårene for kommende studenter.

TAK TIL PER GILDBERG

I forbindelse med det kommende Fællesrådsmøde har Per Gildberg besluttet at nedlægge sit hverv som formand for Skoleforeningen. Beslutningen skyldes en alvorlig sygdom, der forhindrer, at Per fortsat kan varetage dette tidskrævende hverv. Heldigvis ser Per sig i stand til at forblive i styrelsen. Da Per har valgt at trække sig fra formandsposten, vil jeg på medarbejdernes vegne rette en stor og hjertelig tak for en særdeles konstruktiv og engageret indsats, der går helt tilbage til begyndelsen af 1990'erne.

I vanskelige tider, hvor regeringen i Kiel gennemførte ensidige besparelser over for vores skoler, forstod Per på bedste måde at tage udfordringen op og var således en central person i arbejdet med at mobilisere en passende reaktion over for den daværende CDU-FDP-ledede regering. Et af

højdepunkterne i skolesagen fandt sted den 6. oktober 2010, da Per Gildberg, som formand for Dansk Skoleforening for Sydslesvig, overrakte 51.512 protestunderskrifter til præsidenten for delstatsparlamentet Torsten Geerds med krav om ligestilling af de danske skoleelever.

Per har med sin karakteristiske dansk-norske accent været en umådelig flittig, engageret og velafbalanceret formand ved siden af et fuldtidsjob som børnelæge. Han har med sine stærke analytiske evner og sit imødekommende væsen forstået at samle kræfterne om væsentlige forandringer. Nævnes bør Pers stærke medvirken til opbygningen af en omfattende fællesskolestruktur, indførelsen af heldagsskoler samt den store indsats med at udbygge vuggestuepladser for børn under tre år. Med sit rolige væsen har Per i omskiftelige og vanskelige tider formået at holde kurs, hvilket har ført til nødvendige forandringer og samtidig sikret medarbejdere trygge vilkår under nye betingelser.

På vegne af Skoleforeningens medarbejdere skal der lyde en varm og anerkendende tak til Per Gildberg for den mangeårige og betydningsfulde indsats som næstformand og som formand for Skoleforeningen siden 2008!

DYGTIGT OG VELUDFØRT ARBEJDE

Sluttelig vil jeg takke Skoleforeningens medarbejdere for et dygtigt og veludført arbejde. Jeres indsats er og har været helt afgørende for, at de mange børn, unge og forældre føler, at de er en del af et fællesskab med dansk sprog og kultur. Det kan ikke kun læres, det skal også leves. Så tak for jeres indsats og store engagement.

DAGINSTITUTIONSOMRÅDET – VUGGESTUER OG BØRNEHAVER

BØRNETAL I DAGINSTITUTIONERNE

Daginstitutionernes børnetal har i de forløbne år været en nogenlunde konstant størrelse. Dette skyldes ikke mindst udvidelsen af Skoleforeningens vuggestue tilbud. Stigningen i antallet af pladser til børn under tre år udligner virkningerne af et ellers dalende fødselstal i delstaten Slesvig-Holsten.

Samlet børnetal i daginstitutionerne (årligt gennemsnit – for 2014 vises tallet fra juni måned):

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Juni 2014
1.787	1.789	1.756	1.806	1.871	1.972	2.049	2.074	2.088	2.088	2.220

I Hjerpsted Feriekoloni har der i 2014 været 22 hold fra 43 daginstitutioner med i alt 835 børn og 162 voksne ledsagere.

Antallet af børn, der har været i Hjerpsted Feriekoloni, har siden 2005 udviklet sig på følgende måde:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
745	747	713	748	761	844	830	807	843	835

VUGGESTUER

Udbygningen af dagtilbuddene til børn under tre år fortsatte også med høj prioritet i børnehaveåret 2013-2014, og Skoleforeningen har i stor udstrækning udnyttet mulighederne for at få del i offentlige midler fra både forbunds- og delstaten. Da tildelingen af tilskuddene altid forudsætter, at organisationen selv dækker en vis andel af omkostningerne, kan det dog være vanskeligt at realisere alle forældreønsker om oprettelse af nye vuggestue tilbud på én gang.

Planerne om at etablere 40 vuggestuepladser i forbindelse med udvidelsen af daginstitutionerne Gottorp-Skolens Børnhave, Isted Børnhave, Sild Danske Børnhave (tidligere Vesterland-List Børnhave) og Frederiksstad Børnhave er blevet realiseret, og Skoleforeningen har kunnet skaffe i alt cirka 650.000,- euro i offentlige tilskud til projekterne. Ved de tre førstnævnte institutioner blev ombygningerne mere omfattende, og i dag er der faktisk tale om helt nye daginstitutioner med moderne og tidssvarende faciliteter.

Samtidig påbegyndtes flere nye vuggestueprojekter i både Flensborg og Slesvig. I modsætning til realiseringen af planerne for Slesvig, der blev forsinket af forvaltnings- og byggemæssige forhindringer, kunne vuggestueprojekterne i Flensborg afsluttes i midten af august 2014. Oksevejens Børnhave i bydelen Sporskifte og den nyoprettede daginstitution Ringvejens Vuggestue i bydelen Tarup tilbyder i dag tilsammen 60 nye vuggestuepladser. Ventelisten er stadig lang, og ikke alle børn har kunnet få en plads i de nye vuggestuegrupper. Dette viser, at der fortsat er stor efterspørgsel på vuggestuepladser i Flensborg.

Med Ringvejens Vuggestue som helt ny institution råder Skoleforeningen nu over i alt 56 daginstitutioner, der varierer meget i størrelsen. I de enkelte institutioner findes mellem en til seks grupper; det vil sige 20 til 120 pladser. Pr. 15. august 2014 tilbyder 22 institutioner samlet cirka 280 pladser til børn under tre år.

Byggearbejdet og indretningen af de to nye vuggestuer i Slesvig er i fuld gang. Det er en spændende udfordring at skabe egnede rammer for et godt børnemiljø til fremme af trivsel, sundhed, udvikling og læring. Der er mange faktorer, der skal tilgodeses. For at kunne skabe et godt værested for børn og voksne er det vigtigt, at alle involverede faggrupper opnår en fælles forståelse for målet. Ved selvsyn af de nye institutioner må man konstatere, at dette er lykkedes og lykkes på fremragende vis.

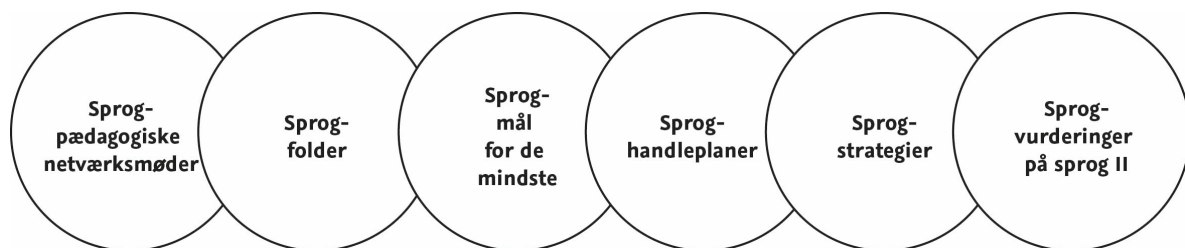
Etableringen af nye pladser til børn under tre år har ikke kun været meget i fokus syd for grænsen. Udbygningen har også haft stor bevågenhed i Danmark, og Skoleforeningens indsats på området har været omtalt i blandt andet Kristeligt Dagblad og Danmarks Radio.

SPROGINDSATS

Den sprogpædagogiske opgave i vuggestuer og børnehaver

Der sættes fortsat særligt fokus på videreudviklingen af den sprogpædagogiske opgave. Sprogligt set er det en stor berigelse at få mulighed for at optage toårige børn i daginstitutionerne, da de dermed kan udvikle deres sprog som en naturlig del af hverdagen på et tidligere tidspunkt.

I november 2013 deltog over 70 pædagogmedhjælpere fra daginstitutionsområdet i et informations- og dialogmøde angående det daglige sprogpædagogiske arbejde. I den forbindelse blev der præsenteret nye sprogpædagogiske materialer, som kan lånes på Center for Undervisningsmidler. Sprogvejleder Helle Witt-Nommensen, som til daglig er leder af Hostrup Børnehave, berettede blandt andet om, hvordan små børn tilegner sig andetsproget, og hvordan voksne kan læse sammen med børnene, så børnene selv bliver (sprog)aktive i højtlesningen og tilegner sig nye ord. I mindre grupper blev der blandt andet drøftet udfordringer i forhold til arbejdet med sprogvurderinger, talt om ideer til en ny forældre-sprogfolder og gennemgået en sprog-handleplan.

Sprogfolder

Udvalget Sprog og Læsning har udviklet en forældrefolder, som skal understøtte forældrene i at hjælpe deres børn til aktivt at bruge sproget i alle hverdagens sammenhænge. Forældrefolderen, som også hedder sprogfolderen, er delt op i flere sprogområder, der beskriver, hvordan talesprog, skriftsprog, læsning og IT kan bruges i hverdagen.

Udvalget er desuden i samarbejde med sprogvejlederne fra daginstitutionsområdet begyndt at udarbejde mål for børn i aldersgruppen 0-3 år. Målene kommer til at indgå i Skoleforeningens eksisterende målbeskrivelser for området og skal sikre, at daginstitutionernes understøttende sprogindsats kan planlægges så målrettet som muligt. Arbejdet med målene fortsætter og forventes at være afsluttet senest sommeren 2015.

Sprogstrategier

I forbindelse med daginstitutionernes arbejde med sprogvurderinger er der blevet udviklet en handleplan, som målrettet understøtter pædagogernes indsats på området. Handleplanen beskriver

og fastholder det enkelte barns udviklingsstadiet og beskriver konkrete handlinger og aktiviteter, som pædagogerne skal sætte i gang.

Sprogstrategierne står for den viden, som de voksne kan anvende for at understøtte og motivere barnet til at tale selv. Her arbejdes der blandt andet med visuelt materiale, der viser gode eksempler på, at samtaler med børn kan være sjove og samtidig fokusere på indholdet. Over 50 pædagoger har i de seneste to år været på sprogkurser og har her udvidet deres viden om blandt andet daglige samtaler som centralt udgangspunkt for arbejdet med børnenes sproglige udvikling. Det ledsagende visuelle materiale tager også fat i forældrenes daglige samtaler og understreger på den måde betydningen af en fælles indsats på området.

Sprogvurderinger på sprog II

For at få endnu bedre og bredere indsigt i udviklingen af børnenes sprogtiltagelse på begge sprog planlægger vi frem til kommende år et supplement til det eksisterende sprogvurderingsmateriale TRAS. TRAS-materialet suppleres med »andetsproglige« pejlemærker for, hvad børnene på et bestemt udviklingsstadium gerne skal have tilegnet sig, for at en målrettet og fokuseret indsats på dansk kan sættes i gang.

KURSER FOR DAGINSTITUTIONER OG SKOLEFRITIDSORDNINGER 2013-2014

Kursusåret 2013-2014 har været præget af masser af gode tips og ideer til nye fagpædagogiske materialer og ny viden om, hvordan pædagoger og pædagogmedhjælpere kan skabe inkluderende pædagogiske miljøer i daginstitutioner og skolefritidsordninger, så hvert enkelt barn både bliver set og hørt samt oplever at være en vigtig del af fællesskabet i institutionen.

Leg, der styrker motorikken (0-3 år)

I foråret 2014 var Skoleforeningen så heldig at kunne booke den danske børnefysioterapeut og underviser Vibeke Winter til et kursus for det pædagogiske personale i vuggestuegrupperne. Vibeke Winter har udviklet diverse motoriske materialer og redskaber samt skrevet en del bøger og artikler. I løbet af kurset kunne deltagerne på egen krop afprøve, hvordan legen sætter gang i barnets sanser og motoriske udvikling. Vibeke Winter formidlede på sin meget engagerede måde, hvordan den motoriske udvikling påvirker små børns selvstændighed og fælles leg, og hvordan medarbejderne let kan finde og hjælpe usikre børn.

Musik, leg og bevægelse

Deltagerne i »Musik, leg og bevægelse« skulle i marts 2014 finde deres mest praktiske tøj frem og lade sig inspirere i løbet af tre musikalske eftermiddage. Der blev sunget, danset og leget i stor kreds og udvekslet erfaringer i mindre musikgrupper. Efterfølgende fik alle deltagere udleveret en sangmappe og en cd, så de nye sange kunne bruges rundt omkring i institutionerne.

Dans med børn – Zumbini og Zumbatomic

Kurset »Dans med børn« er inspireret af den musik og måde at danse på, som kendes fra den populære fitnessdans Zumba. Dansen Zumbini – Zumba for børn på børns vilkår – er en sund og sjov dans til børnevenlige latinske rytmer for de helt små i alderen 0-6 år, mens Zumbatomic retter sig mod aldersgruppen 6-12 år. Ved begge kurser fik deltagerne fra daginstitutionerne og skolefritidsordningerne mulighed for at afprøve forskellige danse og rytmer samt for at planlægge egne små danseforløb i mindre grupper.

Inkluderende pædagogiske miljøer i daginstitution og skolefritidsordning

»Jeg kigger *igen* anderledes på børnene og især på mig selv ... og hvordan jeg inkluderer børn.« Dette udsagn stammer fra en af deltagerne ved evalueringen af kurset »Inkluderende pædagogiske miljøer«. Udsagnet viser, at inklusion handler om, at institutionen bevæger og udvikler sig for at kunne *rumme* alle børn, og at det ikke er børnene, der skal *rumme* institutionen.

Kurset satte fokus på, hvordan hver enkelt medarbejder kan bidrage til, at alle børn inddrages i de daglige aktiviteter i institutionen og samtidig støtte det enkelte barn i oplevelsen af at være en del af fællesskabet. Der blev vist dokumentationsmetoder, som synliggør daginstitutionens miljø, og der blev talt om egne roller og betydningen af et konstruktivt forældresamarbejde, der støtter værdierne i institutionen.

Samarbejde og arbejdsglæde

»Hvad fungerer godt? Hvilke udfordringer er der? Og hvor vil vi gerne hen?« Cirka 145 pædagoger beskæftigede sig ved årets to pædagogiske dage med, hvordan samarbejdet i teamet kan blive endnu bedre. Proceskonsulent Søs Rask Andresen og udviklingskonsulent Nanna Paarup formåede på deres engagerede og positive måde at skabe en stemning, der fik pædagogerne til at lytte til deres egen kommunikation og se på deres egne handlinger. Dermed blev forudsætningerne skabt for et konstruktivt udbytte af hinandens forskellighed. I mindre grupper og på baggrund af ny viden om metoder kunne deltagerne afprøve sig selv i forskellige samarbejdsøvelser. De »Pædagogiske Dage 2014« blev til to meget dynamiske, sjove og (arbejds)glade dage.

SKOLEOMRÅDET

SKOLERNES ELEVTAL

Ved det nye skoleårs begyndelse – opgjort pr. 1. september 2014 – var 5.715 elever indskrevet i de 46 danske skoler i Sydslesvig mod 5.738 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

Indskolingstal

Ved begyndelsen af skoleåret 2014-2015 blev 533 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af nye elever på 1. klassetrin i de seneste 10 år:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
578	526	566	559	502	596	594	534	586	533

Det samlede elevtal

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 2005-2014 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5.756	5.714	5.636	5.670	5.566	5.636	5.668	5.675	5.738	5.715

Elevtallet pr. 1. september 2014 er faldet lidt i forhold til elevtallet pr. 1. september 2013. Det gennemsnitlige elevtal for 2013 blev opgjort til 5.663, hvilket er 27 elever mindre end antaget, da vi lavede vores prognose for et år siden. For kalenderåret 2014 siger vores prognose, at det gennemsnitlige elevtal vil ligge omkring 5.680, mens prognosen for kalenderåret 2015 siger, at det gennemsnitlige elevtal vil være ca. 5.760. Antallet af nye elever i kommende 1. klasse i skoleåret 2015-2016 vil være nogenlunde det samme som i 2014. Som det ser ud lige nu, vil det gennemsnitlige elevtal stige lidt. Alt i alt vurderes, at elevtallet er stabilt til let stigende.

Elevernes fordeling på forskellige klassetrin (pr. 1. september 2013)

1. klassetrin	608
2. klassetrin	556
3. klassetrin	539
4. klassetrin	544
5. klassetrin	491
6. klassetrin	508
7. årgang	502
8. årgang	485
9. årgang	504
10. årgang	337
11. årgang	256
12. årgang	210
13. årgang	198
I alt	5.738

SKOLERNES STØRRELSE

Skoler og antal klasser i skoleåret 2013-2014

Skoler med 1 klasse

Medelby Danske Skole, Vestermølle Danske Skole og Vyk Danske Skole.

Skoler med 2 klasser

Hatlund-Langballe Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Satrup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Vanderup Danske Skole, Ladelund-Tinningsted Danske Skole, Vidingherreds Danske Skole i Nykirke, Risum Skole/Risem Schölj og Risby Danske Skole.

Skoler med 3 klasser

Hanved Danske Skole, Husby Danske Skole, Kobbermølle Danske Skole, Bøl-Strukstrup Danske Skole, Treja Danske Skole, Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Nibøl Danske Skole og Askfelt Danske Skole.

Skoler med 4 klasser

Kaj Munk-Skolen i Kappel, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Uffe-Skolen i Tønning, Jernved Danske Skole og Ladelund Ungdomsskole.

Skoler med 5 klasser

Lyksborg Danske Skole og Vesterland-Kejtum Danske Skole.

Skoler med 6 klasser

Oksevejens Skole i Flensborg, Harreslev Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad.

Skoler med 8 klasser

Duborg-Skolen i Flensborg (eksklusive 11.-13. årgang) og Bredsted Danske Skole.

Skole med 9 klasser

Gottorp-Skolen i Slesvig.

Skole med 10 klasser

Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

Skoler med flere end 10 klasser

Sønder Brarup Danske Skole	11 klasser
Ejderskolen i Rendsborg	11 klasser
A. P. Møller Skolen i Slesvig	12 klasser (eksklusive 11.-13. årgang)
Jens Jessen-Skolen i Flensborg	13 klasser
Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg	14 klasser
Husum Danske Skole	16 klasser
Jørgensby-Skolen i Flensborg	17 klasser
Læk Danske Skole	18 klasser
Jes Kruse-Skolen i Egernførde	18 klasser
Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg	21 klasser

UDVALGET SPROG OG LÆSNING

Med styrelsens udspil »Styrk læringsmiljøerne og løft fagligheden i daginstitutioner og skoler« er arbejdsområdet for Skoleforeningens udvalg Sprog og Læsning blevet præciseret i målformuleringen omkring sprog- og læseudviklingen i skoler og daginstitutioner. Udvalgets gennemgående arbejds spørgsmål er da også »Hvordan kan vi styrke sprog og læsning på daginstitutions- og skoleområdet?«.

Med skoleårets start blev udvalget konstitueret på ny, da den tidligere formand Lisbet Buhl fik ny stilling som skoleleder på Sild. Det nye udvalg består nu af Petra von Oettingen som konsulent for daginstitutionsområdet, skolekonsulent Eberhard von Oettingen, dansk konsulent Tina Joost, tysk konsulent Henry Bohm og konsulent for specialundervisning Katrin Lass, som også er formand for udvalget.

NYE SPROGFOLDERE

Et af de centrale spørgsmål for udvalget er, hvordan forældrene i højere grad kan inddrages og involveres i barnets sprog- og læseudvikling. En af de første fælles opgaver for det nykonstituerede udvalg bestod derfor i at revidere de daværende forældrefoldere for sprog og læsning, som ved samme lejlighed blev omdøbt til sprogfoldere. De nye foldere informerer på en opdateret og visuelt indbydende måde om, hvordan der arbejdes med barnets sprog- og læseudvikling i skole og daginstitution med konkrete tips til, hvordan hjemmet kan støtte op omkring dette. Folderne er målrettet grupperne 0-6 år (daginstitutionen), 1.-2. klasse (indskolingen), 3.-6. klasse (mellemtrinnet) og 7.-10. klasse (udskolingen). Målet er, at alle forældre i Skoleforeningens daginstitutioner og skoler i løbet af efteråret 2014 får præsenteret en folder og bliver inspireret til at tage aktivt del i deres børns sprog- og læseudvikling. Udvalget Sprog og Læsning har ved samme lejlighed fået en underside på Skoleforeningens hjemmeside, hvor forældrene kan finde nyttige links og informationer omkring sprog- og læseudviklingen.

UDVIKLINGEN AF ET NYT LÆSEKONCEPT

Læsning er igen kommet massivt på dagsordenen i disse år, da flere internationale undersøgelser, som for eksempel PISA og PIRLS, påpeger, at alt for mange elever forlader skolen uden funktionelle læsekompetencer. Skoleforeningens officielle læseprøver, gruppelæseprøverne, har ligeledes gennem de sidste år vist, at vores elevers læsestandpunkter i 2.-5. klasse trænger til et løft. Udvalget Sprog og Læsning har derfor dannet en arbejdsgruppe, som beskæftiger sig med at tilrettelægge indsatsen for at styrke læsningen på skoleområdet. Skoleforeningen havde i løbet af skoleåret 2013-2014 undersøgt, i hvilke danske kommuner man har haft gode erfaringer med at løfte læsningen med en særlig indsats. Med afsæt i Haderslev Kommunes positive erfaringer med metoden »Læsesklub« i indskolingen er udvalget gået i gang med at planlægge en Læsesklub-uddannelse for lærere samt udarbejde et koncept for, hvordan læsningen på skolerne kan styrkes yderligere – ikke kun i indskolingen, men i hele skoleforløbet. Arbejdet har resulteret i et læsekoncept for Skoleforeningen i skoleåret 2014-2015, som er blevet præsenteret på to skoleledermøder i foråret og sommeren 2014. En del af dette koncept er, at alle skolerne fra og med næste skoleår har mindst én læsekoordinator, som skal være tovholder og nøgleperson i forbindelse med skolens læseindsats. Alle skoler med indskoling har tilmeldt en lærer til Læsesklubuddannelsen, der er startet i september 2014.

I september måned var to medlemmer fra udvalget Sprog og Læsning oplægsholdere på CFU's pædagogiske eftermiddag for lærerne omkring læsning. Godt 65 lærere havde tilmeldt sig dette

arrangement, og den overvældende tilslutning og interesse for, hvordan man aktivt kan arbejde med at styrke elevernes læsning, har været et flot startskud på læseindsatsen på skoleområdet.

SKOLEKONTORETS KURSUSVIRKSOMHED

Kursusåret har igen budt på en bred vifte af faglige kurser for Skoleforeningens lærere. Faglige emner lige fra lydstudie, folkedans, engelsk på mellemtrinnet, natur og teknik, skolebibliotekaruddannelse, evalueringsredskaber i indskolingsfasen, læringsmiljø og meget andet er blevet tilbudt.

Ved siden af kurserne har der været pædagogiske eftermiddage, og der er blevet gennemført en række pædagogiske dage i undervisningsdifferentiering og klasseledelse med forfatteren til bogen »Ugeskemarevolutionen«, Karina Winther. Samlet i fælleskolekredse har 35 skoler med i alt 371 lærere deltaget i de pædagogiske dage med emnet Ugeskema.

Undervisningsdifferentieringen har været programsat og vil de næste år præge kursusvirksomheden. I den forlængelse har vi på regionale dage haft foredrag med lektor Bodil Nielsen, der i et tydeligt og enkelt sprog formulerede undervisningsdifferentieringens udfordringer. En klar målformulering, den enkelte undervisers løbende evaluering af elevernes læring samt teamsamarbejde er nogle af grundforudsætningerne for, at differentieringen lykkes. Derfor bliver der i næste kursusår satset stort på at gennemføre modulkurser i undervisningsdifferentiering som pædagogisk praksis.

Indskolingsfasen er fortsat et stort indsatsområde. Her vil der i 2015 blive afholdt kurser i matematik, musik koblet med motorik i indskolingen, matematik og bevægelse samt meget andet.

Kursusadministrationen planlægger kurser med fagkonsulenterne og andre ressourcepersoner og ofte i samarbejde med UC Sydjylland. Det er glædeligt at se, at vores fællesskoledistrikter i stigende grad selv planlægger og gennemfører efter- og videreuddannelse på tværs af skolerne.

LEJRSKOLERNE

I Lejrskolen Vesterled har der i skoleåret 2013-2014 været 28 hold fra 21 skoler med i alt 854 elever og 81 ledere. I Sydslesvigshjemmet Rendbjerg har der været 13 hold fra 12 skoler med i alt 413 elever og 39 ledere.

Antallet af elever i vores lejrskolehjem har i perioden 2005-2014 udviklet sig på følgende måde:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rendbjerg	646	977	487	548	637	475	614	562	388	413
Vesterled	1079	1280	812	752	690	750	546	880	714	854

Lejrskolehjemmene Vesterled og Rendbjerg har været godt besøgte. Efter en sæson uden elever har Rendbjerg igen i år haft skoleklasser og fritidshjem i huset. Sidste år gik vores økonoma Marie Nielsen på pension efter 33 år, og nu er Susanne Breede ansat som ny tilsynsførende. Det er ikke længere Maries lækre frikadeller, der står på menuen, nu bliver den varme mad leveret udefra. Det fungerer fint, og frikadeller er stadig på menukortet.

Den flotte villa har fået nye vinduer, et nyt tag og fået barakken malet i lyse farver. Alt i alt en ansigtsløftning, der har været tiltrængt i mange år.

FÆLLESELEVRÅDET

Fælleselevrådet har holdt tre møder og i den forbindelse udbygget deres præsentation på Skoleforeningens hjemmeside. Skolesocialarbejde har været programsat, og rådet har videndelt om emnet. Endvidere vil rådet beskæftige sig med læseindsatsen samt undervisningsdifferentieringen på skoleområdet.

FRIVILLIG MUSIK 2013-2014

I skoleåret 2013-2014 blev der bevilget 204 ugentlige timer til den frivillige musikundervisning, hvilket er en stigning i forhold til i skoleåret 2012-2013, hvor der blev bevilget 197 timer.

En målsætning for den frivillige musikundervisning er, at den styrker og danner basis for musikalsk udfoldelse ved skolens faste arrangementer samt i skolens dagligdag generelt.

En rundspørge blandt samtlige sydslesvigske skoleledere for få år tilbage vidner med al tydelighed om, at den frivillige musikundervisning danner grundlag for optræden ved mange julefester, sommer- og forårskoncerter, forældremøder, morgensange med mere.

Endvidere optrædes der også i sammenhænge uden for skolen, for eksempel i kirken (høst- eller julegudstjeneste), til årsmøder og i alderdomshjem.

Til den frivillige musikundervisning, men lidt uden for rammen af ovenstående målsætning, hører Skoleforeningens Underholdningsorkester, »SKURK«. Orkestret samler unge fra hele mindretallet, foretager orkesterrejser, har udveksling med orkestre i Danmark og formår at afholde velbesøgte koncerter i både Danmark og Sydslesvig.

Den frivillige musikundervisning benyttes endvidere til at øve op til større fællesarrangementer i Sydslesvig. Et eksempel herpå er det årlige skolekorstævne, hvor sydslesvigske skolekor samles for at synge et værk eller en samling sange, de har øvet sig på i ugerne op til stævnet. I skoleåret 2013-2014 var der så mange tilmeldinger til dette arrangement, at man valgte at dele sig op i to korstævner. Således mødte instruktør og korleder Erik Sommer først knap 300 sangglade børn i Harreslev Danske Skole for dagen derpå at dirigere 170 børn i Husum Danske Skole.

SKOLEFRITIDSTILBUD

SKOLEFRITIDSORDNINGERNE

Skolefritidsområdet er fortsat i vokseværk, og endnu en skolefritidsordning er kommet til; fra skoleåret 2014-2015 tilbyder også Vyk Danske Skole en ordning for skolens elever. Dermed er der i alt 31 skolefritidsordninger, som pr. 1. september 2014 benyttes af 780 elever. I lighed med daginstitutionerne tilbyder stadig flere skolefritidsordninger en forlænget åbningstid. Tiderne tilpasses forældrenes behov. Således varierer lukketiderne i de forskellige skolefritidsordninger fra kl. 14 til kl. 17. Skoleforeningens kursustilbud tager højde for en kontinuerlig opkvalificering af det pædagogiske personale på skolefritidsområdet. Tilbuddene tilrettelægges efter tilskyndelser fra medarbejderne i institutionerne.

HELDAGSSKOLERNE

Næsten alle vores fællesskoler og de skoler, der har udstationerede 7.-8. klasser, har i løbet af skoleåret arbejdet på at få godkendt deres koncepter for heldagsskolen, så de lever op til de rammebetingelser, der er fastsat af undervisningsministeriet i Kiel. Således har vi i 2014 fået godkendt i alt 11 heldagsskoler. Samarbejdsrådene på Vesterland-Kejtum Danske Skole og Duborg-Skolen har bedt om at få udsættelse med at starte tilbud under heldagsskolen i skoleåret 2014-2015. Som første grundskole er Hiort Lorenzen-Skolen ved skoleårets start gået i gang med at tilbyde aktiviteter under heldagsskolen. Et større behov for danske fritidstilbud har gjort, at skolens ledelse i samarbejde med samarbejdsrådet har imødekommet forældrenes behov for et fleksibelt fritidstilbud.

Efter den lange proces med godkendelsen af de enkelte skolars koncepter, gælder det nu om at udvikle et læringsmiljø på de enkelte skoler, hvor der i det pædagogiske arbejde er sammenhæng mellem undervisning og elevernes fritid. Det er det, der er grundtanken med heldagsskolen. Heldagsskolen starter ikke efter endt skemaundervisning over middag. Heldagsskolen starter, når det ringer ind om morgenen og kan for den enkelte elev slutte efter syv klokketimer alt afhængigt af, hvad der vælges. På en hel skoledag kan eleven udover undervisningen også møde mange forskellige læringstilbud herunder lektiecaféen. Derudover er der tilbud om et varmt måltid. Men mest af alt møder eleverne læring og sociale fællesskaber på tværs af klasseinddelinger, og dermed vil heldagsskolen på sigt forandre den måde, vi tænker læring og undervisning på.

Helt i overensstemmelse med retningslinjerne skal vi tilbyde aktiviteter, men det er op til den enkelte familie at tage imod tilbuddet. Aktivitetsniveauet er derfor meget forskelligt fra skole til skole. Modsat fritidstilbuddet i en SFO eller på et fritidshjem kan aktiviteterne i heldagsskolen vælges i enkelte timer og på enkelte af ugens dage.

BØRNETAL I SKOLEFRITIDSTILBUDDENE

I årene 2005-2014 har antallet af skolefritidsordninger og antallet af elever, der gør brug af ordningerne, været følgende (opgjort pr. 1. september):

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SFO'er	19	20	23	27	27	27	27	29	30	31
Børn	344	406	520	602	665	704	690	732	781	780

SKOLER MED SKOLEFRITIDSORDNINGER

Flensborg by

Oksevejens Skole.

Slesvig-Flensborg amt

Bøl-Strukstrup Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Hanved Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Husby Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Medelby Danske Skole, Satrup Danske Skole, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Treja Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Vanderup Danske Skole.

Nordfrisland amt

Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Bredsted Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad, Ladelund-Tinningsted Danske Skole, Læk Danske Skole, Nibøl Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Uffe-Skolen i Tønning, Vidingerherreds Danske Skole i Nykirke og Vyk Danske Skole.

Rendsborg-Egernførde amt

Askfelt Danske Skole, Ejderskolen i Rendsborg, Jernved Danske Skole i Dänischenhagen og Risby Danske Skole.

HELDAGSSKOLER

Flensborg by

Cornelius Hansen-Skolen, Jens Jessen-Skolen og Gustav Johannsen-Skolen.

Slesvig-Flensborg amt

A. P. Møller Skolen i Slesvig, Harreslev Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig (konceptet bliver godkendt i skoleåret 2014-2015).

Nordfrisland amt

Bredsted Danske Skole, Husum Danske Skole og Læk Danske Skole.

Rendsborg-Egernførde amt

Jes Kruse-Skolen i Egernførde og Ejderskolen i Rendsborg.

Under planlægning

Vesterland-Kejtum Danske Skole og Duborg-Skolen i Flensborg.

GYMNASIEOVERBYGNINGERNE

STATISTISKE OPLYSNINGER

Ved skoleårets start 2014-2015 var der i alt 673 elever i den gymnasiale overbygning. Den lille fremgang på ni elever i forhold til skoleåret 2013-2014 er udtryk for, at tilgangen til 11. årgang, som er lidt faldende, stadig overstiger antallet af dimittender og frafaldsprocenten.

Elevtal pr. 1. september 2014:

	11. årgang	12. årgang	13. årgang	
Duborg-Skolen	132	123	98	
A. P. Møller Skolen	117	111	92	
I alt	249	234	190	673

I år kunne vi dimittere i alt 183 studenter; 102 fra Duborg-Skolen og 81 fra A. P. Møller Skolen. Dimissionerne blev afholdt under indtryk af den såkaldte »karaktersag«, hvor Uddannelses- og Forskningsministeriet har indført en ny omregning af vores eksaminers karakterer uden at tage højde for Skoleforeningens betæneligheder.

KARAKTERSAGEN

Omregningen af vores studenter karakterer har i årtier været baseret på en enighed om, at oversættelsen af karakterer opnået ved mindretallets skoler måtte tage højde for vores skolars danske profil, og at tre år i dansk børnehaven og 13 års dansk skolegang i langt højere grad kvalificerer de unge mennesker til det danske uddannelsessystem end et tilsvarende forløb i offentlige tyske institutioner. Derfor blev der foretaget en statistisk sammenligning af vores karakterer med resultaterne i Danmark. Nyordningen, som er trådt i kraft i år, sætter denne enighed over styr. Fremover skal omregningen baseres på eksamensresultater fra hele Tyskland. Beslutningen om ikke at ville foretage en statistisk sammenligning alene med den berørte gruppe er sagligt forkert og favoriserer desuden dimittender fra rent tyske gymnasier. I samtaler med Uddannelses- og Forskningsministeriet har Skoleforeningens mål været en løsning, der tager højde for de faktiske forhold og fastholder, at der er forskel på studentereksamen fra de danske skoler i Sydslesvig og fra en offentlig tysk skole. Dette er blevet afvist, og vi er blevet præsenteret for en nyordning, der tilsidesætter vores indvendinger fra høringsen. Vi arbejder derfor fortsat på at finde en løsning.

GENNEMFØRELSESPROCENTEN

De to skoler videreudvikler deres forskellige tiltag for at øge gennemførelsesprocenten. Den almene samfundsmæssige tendens til, at færre unge er gode læsere (og »skrivere«), slår også igennem i gymnasieoverbygningen. Flere elever har brug for ekstra faglig hjælp for at komme igennem gymnasietiden på fornuftig vis.

På Duborg-Skolen er der sat flere initiativer i værk for at understøtte disse elever:

- Et lektielæsningsprojekt, hvor elever tilbydes hjælp til lektier, både mundtlige og skriftlige, fra lærere og kammerater med overskud. Derudover tilbydes skriveværksted og såkaldte

crashkurser, hvor elever over nogle få undervisningstimer kan blive indført i elementære faglige emner, hvor de har mangler.

- En af de bemærkelsesværdige faktorer ved profilgymnasiet er, at alle elever skal have matematik på højt niveau. Erfaringen fra de første år med profilgymnasiet er, at mange elever enten fravælger faget som eksamensfag eller ikke består. For at ændre kursen har skolen igangsat et forsøg med yderligere differentiering, specielt i faget matematik.
- Der er som noget nyt blevet gennemført en screening i læsning og retskrivning af alle nye elever i 11. årgang med henblik på at tilbyde ekstra undervisning i disse discipliner.

A. P. Møller Skolen samarbejder fortsat med Aarhus Universitet, hvor den naturvidenskabelige klasse på 13. årgang hvert år i september besøger universitetet i to dage. Her orienteres eleverne om uddannelser og besøger laboratorier på Aarhus Faculty of Science and Technology. Det Rullende Universitet fra Aarhus Universitet besøger hvert år A. P. Møller Skolen og overtager undervisningen i gymnasiet en hel dag.

SYDSLESVIGSKE UNGE I DIGITAL ACTION

Den 12.-15. april deltog 300 gymnasieelever fra Sydslesvig og Danmark i en ungdomscamp, som var led i projektet »Future Borders – Young Minds in Digital Action«. Projektets formål var at give indblik i fremtidens digitale undervisningsformer samtidig med, at sammenholdet på tværs af den dansk-tyske grænse skulle styrkes. Initiativtagerne til »Young Digitals« var Kunsthallen Sønderborg sammen med A. P. Møller Skolen og Business College Syd/Sønderborg.

»Young Digitals« blev i efteråret 2013 og foråret 2014 afholdt som en række master classes. Her blev lærerne inspireret til at anvende nye digitale undervisningsformer i timerne, mens eleverne lavede lommefilm om emnet »Demokrati – 1864 til fremtiden« Med udgangspunkt i markeringen af 150-året for Slaget ved Dybbøl den 18. april 1864 blev det andet led i projektet, ungdomscampen, afviklet på Alsion i Sønderborg.

På Alsion deltog unge fra Danmark såvel som elever fra A. P. Møller Skolen i Slesvig. Mens den første dag stod på besøg ved Historiecentret på Sønderborg Slot og en introduktion til »digital storytelling«, fik campens deltagere senere hen mulighed for at afprøve nye apps, et elektronisk gulv og nyt digitalt udstyr. Til sidst kunne de komme med deres bud på, hvordan fremtidens digitale undervisningsformer skal se ud.

Æresgæst ved campens store afslutningsshow den 15. april var H.K.H. Prinsesse Marie, der overrakte iPads til en af klasserne fra A. P. Møller Skolen, som havde vundet lommefilmskonkurrencen. For Sydslesvig og det danske mindretal var det en god sidegevinst, at de unge sydslesvigere fra A. P. Møller Skolen nåede ud til en bred del af den danske befolkning, idet både den danske lokalpresse samt landsdækkende medier bragte indslag om projektet. Projektet »Future Borders – Young Minds in Digital Action« blev muliggjort ved hjælp af økonomisk støtte fra Region Syddanmark, Mads Clausens Fond og Sønderborg Kommune.

UDVEKSLINGSREJSER

For at styrke både det nationale og det internationale udblik deltager skolerne i en række udvekslingsprojekter, dels med danske gymnasier, dels med skoler længere borte. Samarbejdet med de danske gymnasier er normalt af kortere varighed, typisk et par dage. Mens Duborg-Skolen samarbejder med Københavns Åbne Gymnasium, Gefion, Nørre G, Solrød Gymnasium, og Rødovre

Gymnasium, hvor de besøger skolen med en hel årgang for at samle inspiration til deres AT-forløb (almen studieforbereelse), har A. P. Møller Skolen et udvekslingssamarbejde med Viby Gymnasium og Rødkilde Gymnasium i Vejle.

I Europa deltager skolerne i det internordiske skolesamarbejde med de nordiske venskabsbyer Bergen, Åbo, Göteborg og Aarhus. Af oversøiske kontakter kan nævnes, at Duborg-Skolen de sidste syv år har haft samarbejde med et gymnasium i North Carolina i USA, ligesom der har været kontakt med et gymnasium i Kenya.

DUBORG-SKOLENS RENOVERING OG OMBYGNING

På et møde i København kort før sommerferien 2013 blev projektet fra Praxis-Arkitekterne i Svendborg valgt som det, der skulle danne udgangspunkt for det videre arbejde.

I efteråret 2013 blev der afholdt en række møder i styregruppen, hvor projektforslaget blev rettet til – både i forhold til skolens ønsker og den økonomiske ramme. Dette mundede ud i et endeligt dispositionsforslag kort før jul, hvor de ydre rammer for bygningerne og fordelingen af lokaler blev lagt fast. Der har været mange forholdsregler at tage hensyn til, ikke mindst hvad angår fredningsmyndighederne. De har imidlertid vist sig at være meget velvilligt indstillede, og projektet vil kunne gennemføres.

I foråret 2014 fulgte arbejdet med at få fastlagt indretningen af klasselokaler, faglokaler og fællesområder. Til dette formål blev der indrettet to lokaler, som på forsøgsbasis blev udstyret med alt, hvad man kan forestille sig i de fremtidige lokaler. Disse prøvelokaler blev inden sommerferien afprøvet af lærere og elever med henblik på eventuelle justeringer af indretningen efterfølgende.

Det er i årets løb blevet undersøgt, hvor skolens elever kan være, mens byggeriet står på. Ved skoleårets slutning viste der sig en mulighed for at flytte hele 7.-10. årgang til en skolebygning i Skolegade. En sådan udflytning vil betyde, at byggeriet kan gennemføres i to faser af ca. et års varighed hver. Projektet ser på nuværende tidspunkt ud til at blive påbegyndt i sommeren 2015.

NY SKOLELOV OG FORORDNING

En væsentlig udfordring for det kommende skoleår er, at begge skoler skal forholde sig til nye mål og krav fra undervisningsministeriet i Kiel, de såkaldte »Fachanforderungen«. Arbejdet skal koordineres med de læreplaner, der er til høring, og bør munde ud i fagcurricula, som skal sikre, at vores elever også fremover er godt rustet til de centralt stillede studentereksamensopgaver.

Med den nye skolelov skal den gymnasiale overbygning også arbejde efter en ny forordning, som især kan få betydning for oprykning/optagelse i 11. årgang. Her vil der være behov for et øget samarbejde med fællesskolerne.

KURSER OG PÆDAGOGISKE ARRANGEMENTER

Skoleforeningens kurser og pædagogiske arrangementer for pædagogmedhjælpere, pædagoger, lærere og magistre i skoleåret 2013-2014.

Kursusnavn	Antal timer	Antal deltagere
Den svære samtale (2 kurser)	á 12	49
Digitale billeder	9	14
Evalueringsredskaber i indskolingsfasen	20	32
Klatring og idræt i naturen	8	24
Målsætning, differentiering og evaluering (2 kurser)	á 15	41
Sæt skolen i bevægelse (2 kurser)	á 3	35
Biologi i fællesskolen	20	10
Musik – bevægelse, dans, rytme	8	27
Møde- og procesledelse til skolens møder	6	27
Grunduddannelse til skolebibliotekar, modul 1 og 2	80	22
Diplomuddannelse i ledelse	48	24
Introduktionskursus for nyansatte lærere, magistre og pædagoger, modul 1	9,5	39
Introduktionskursus for nyansatte lærere, magistre og pædagoger, modul 2 (Vi er alle Sproglærere)	16	84
Pædagogiske dage	10	127
Musik og drama	6	20
Sansemotorik i SFO'en	4	18
Videregående sprogkursus	42	26
Diplomuddannelse i ledelse (LD)	80,8	18
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 2 (Sprog og Læsning)	24	20
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 1	14	19
Musik, leg og bevægelse	6	21
Inkluderende pædagogiske miljøer i daginstitution og SFO	18	26
Kreativt inspirationskursus	4,5	17
Børneyoga (2 kurser)	á 2,5	20
Forlaget Alinea – Inspirationskursus	2	37
Leg der styrker motorikken	6	25
Dans med børn – Zumbini	2	35
Dans med børn – Zumbatomic	2	23
Sprogpædagogisk netværksmøde	2	57
Basiskursus i førstehjælp (8 kurser)	14	80
Vedligeholdelseskursus i førstehjælp (12 kurser)	4	116

IT I FORVALTNINGEN OG I INSTITUTIONERNE

IT-Kontoret har p.t. otte fastansatte og to projektmedarbejdere, der er ansvarlige for driften af Skoleforeningens infrastruktur samt forvaltningens og daginstitutionernes IT-systemer. Desuden støtter IT-Kontoret skolerne i driften af deres pædagogiske IT-systemer. Kontoret giver endvidere brugersupport og vejledning ved tekniske problemer og hjælper til, når der skal findes IT-redskaber til løsning af nye opgaver.

INFRASTRUKTUR

Skoleforeningens interne og eksterne netværk er blevet videreudviklet i løbet af det sidste år. Således er det vokset tættere sammen med de andre sydslesvigske organisationers netværk, så man i fremtiden vil kunne få endnu større gavn af de kompetencer og resurser, der ligger i de forskellige organisationer. For eksempel vil telefonanlægget blive installeret i både Skoleforeningens og Flensborg Avis' serverrum, så driften i tilfælde af nedbrud det ene sted kan overtages af anlægget det andet sted.

På den pædagogiske side stiger behovet for en hurtig internetopkobling dagligt. Mange steder er det ikke længere tilstrækkeligt med T@SHOOL's gratis forbindelser. Derfor har vi taget kontakt til Kabel Deutschland for at få hurtigere forbindelser der, hvor det er økonomisk muligt. Generelt skal der dog være endnu større fokus på at skaffe institutionerne internetforbindelser, der kan leve op til de krav, det daglige arbejde stiller, og som samtidig holder sig inden for de økonomiske rammer.

SERVICE

Hvis der er brug for hjælp til IT-udstyr eller programmer, er der forskellige muligheder for at kontakte IT-Kontoret. Således kan man vælge mellem SOS (webbaseret support) eller 555 (telefonisk support). SOS bliver også brugt internt på kontoret til at dokumentere serviceanmodninger og for at kunne sende opgaven videre til en kollega. Desuden vokser vores vidensdatabase, som kan bruges som hjælp til selvhjælp i dagligdagen af både IT-kontoret selv og vores brugere. Vi udvikler ligeledes forskellige vejledninger til vidensbasen, så brugerne selv kan finde frem til hjælp som et supplement til telefonbetjeningen.

Til institutionerne er IT-Kontoret i øjeblikket ved at udvikle en serviceaftale, der skal give en klar definition på, hvilken slags hjælp der kan forventes inden for en given tidsperiode, og hvad der skal søges om ekstra. Denne aftale skal sikre servicekvaliteten og give mulighed for at planlægge resurser til køb af ekstern servicekraft og til at forhandle servicekontrakter med eksterne virksomheder.

UDBLIK

Skoleforeningens serverrum bliver flyttet fra Stuhrsallee 22 til den nye forvaltningsbygning på Christian Paulsen-Skolen. Dette vil medføre en mere stabil drift af Skoleforeningens centrale systemer og give sikkerhed med hensyn til fremtidige behov.

På institutionerne vil der blive lagt forøget vægt på at konsolidere den interne infrastruktur og således øge netværkets stabilitet og fleksibilitet samt tilgang til dette. Ligeledes vil der blive arbejdet på at gøre adgangen til de respektive netværk mindre forvaltningskrævende. Målet må være, at der er ukompliceret, men kontrolleret adgang til nettet som arbejdsredskab både for medarbejdere, elever og gæster.

TEKNISK AFDELING

Teknisk Afdeling planlægger, koordinerer og udfører anlægs- og vedligeholdelsesopgaver på Skoleforeningens bygninger. Desuden koordinerer Teknisk Afdeling kørselsområdet og varetager arbejdsgiverfunktionen i forhold til det tekniske personale. Større arbejdsområder er ligeledes Skoleforeningens energiforsyning, forsikringer, eftersyn og anskaffelse af inventar. Bygningsmassen, der skal vedligeholdes, omfatter alle institutioner og øvrige bygninger.

STØRRE ANLÆGSOPGAVER

For at kunne omsætte skoleloven og omstrukturere hoved-, real- og gymnasieskoler til fællesskoler, har det været nødvendigt at etablere nye lokaler ved alle skoler med overbygning. Denne omstrukturering har været en stor udfordring for Teknisk Afdeling, der igennem flere år har brugt mange mandskabstimer på at udvikle og lede de mange krævende anlægsopgaver i forbindelse med udbygning til fællesskoler og heldagsskoler i Sydslesvig. I denne omstrukturering af alle vores skoler står vi foran den sidste del, nemlig ombygningen af Gustav Johannsen-Skolen. Herefter fortsættes der med moderniseringen og saneringen af de resterende skoler.

Cornelius Hansen-Skolen

Den sidste del af ombygningen er planlægningen af brandsikringen på en sidefløj, som er i projektering.

Gustav Johannsen-Skolen

Licitationen for hele projektet er ude, og næsten alle udbudsprocesser er gennemført. Vi afventer de sidste resultater og starter i oktober 2014. Projektet vil være afsluttet i sidste kvartal af 2016 – hvis alt forløber planmæssigt.

Jaruplund Højskole

Projektet er blevet afsluttet i april 2014.

Duborg-Skolen

Planlægningen af de enkelte områder og byggeafsnit er i gang.

Hanved Børnehave, udvidelse

Projektet er blevet omsat i det første halvår, og udvidelsen er taget i brug siden 3. kvartal 2014.

Kappel Børnehave

Her har vi omsat en udvidelse af børnehaven i skolebygningen for at frigøre resurser til vuggestuepladser i børnehaven. Gruppen i skolens bygning er startet i efteråret 2014.

Helhedskonceptet Sild

Skoleforeningen har gennemført de indledende undersøgelser og afklaret alle juridiske spørgsmål med øens byggemyndigheder. Den forudgående planlægning er dermed afsluttet. Projekterne i helhedskonceptet er stillet i bero, indtil finansieringen er på plads, og de enkelte byggeansøgninger kan sendes ud.

Christian Paulsen-Skolen

Skolebygningen er ved at blive ombygget til forvaltningsbygning. Første afsnit er blevet afsluttet i 3. kvartal 2014, og Center for Undervisningsmidler med Indkøbskontoret, Teknisk Afdeling og IT-kontoret er flyttet ind. Det andet byggeafsnit forventes afsluttet til foråret 2015. Herefter flytter Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og Driftsrådet ligeledes ind i bygningen.

ETABLERING AF VUGGESTUER

Egernførde, Borreby Børnehave

Byggefasen er i gang, og projektet forventes afsluttet inden den 1. januar 2015.

Flensborg, Ringvejens Vuggestue

Projektet har været i gang en stor del af året, og vuggestuen er blevet taget i brug i august 2014.

Flensborg, Oksevejens Børnehave

Projektet har været i gang en stor del af året, og vuggestuen er blevet taget i brug i august 2014.

Hanved Børnehave – vuggestue II

Byggefasen er startet. Projektet søges afsluttet inden udgangen af 2014.

Humptrup Børnehave

Projektet med at etablere en aldersintegreret gruppe er i omsætningsfasen. Projektet forventes afsluttet i januar 2015.

Jaruplund Børnehave

Byggefasen er i gang og forventes afsluttet inden januar 2015.

Kappel Børnehave

På grund af en ombygning i skolen kunne der etableres yderligere vuggestuepladser i børnehaven.

Slesvig, Behrender Redder

Projektet er i omsætningsfasen og forventes afsluttet inden januar 2015.

Slesvig, Erikstraße

Projektet er i omsætningsfasen og forventes afsluttet inden januar 2015.

Der er sat gang i flere undersøgelser omkring etablering af vuggestuer i Husum Børnehave, Ørsted Børnehave, Harreslev Kommune, Skovlund Børnehave, Bredsted Børnehave, Nibøl Børnehave og Hostrup Børnehave.

MYNDIGHEDSKRAV – BRANDSIKRING OG TEKNISKE INSTALLATIONER

Teknisk Afdeling er i gang med at forbedre de sikkerhedsmæssige forhold på følgende institutioner: Kobbermølle Danske Skole, Oksevejens Skole, Treja Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole, Store Vi Danske Skole og Ladelund Ungdomsskole.

MILJØ OG ENERGI

Teknisk Afdeling prøver løbende at forbedre de energimæssige forhold. Alle moderniseringer forholder sig således til den nyeste version af ENEV (Energieeinsparverordnung). I løbet af 2013-2014 bliver der installeret et KWK-anlæg (Kraft-Wärme-Kopplung) i Husby.

Med hjælp fra tilskudsmidler fra Forbundsrepublikken kunne forskellige delprojekter omsættes i en stor del af vores idrætshaller. Disse medfører ligeledes en nedsættelse af vores elforbrug (CO²-forbrug).

Fra 1.1.2014 bliver alle institutioner forsynet med »grøn strøm«.

SALG AF BYGNINGER

Følgende bygninger står til salg:

- Børnehavelederboligen i List
- Børnehaven i List

samt tre grunde på sportspladsen Rickerter Straße i Rendsborg.

UDSATTE ANLÆGSOPGAVER OG NYE ANSØGNINGER

I begyndelsen af kalenderåret 2014 havde tre daginstitutioner og syv skoler indsendt ansøgninger om anlægsopgaver for 2015. De elleve nytilkomne ansøgninger er markeret med fed skrift i oversigten over udsatte anlægsopgaver nedenfor.

På børnehaveområdet måtte følgende opgaver udskydes indtil videre:

Egernførde Børnehave (tilbygning), Frederiksstad Børnehave (ombygning og udvidelse), Harreslevmark Børnehave (udvidelse), Humptrup Børnehave (udvidelse), **Kilseng Børnehave i Flensborg** (udvidelse og gennemgribende sanering), Lyksborg Børnehave (nybygning), Skovlund Børnehave (mellembygning til vuggestuebørn), Nibøl Børnehave (udvidelse), **Tønning Børnehave/vuggestue**, **Ørsted Børnehave** (ny børnehave i Treja).

På skoleområdet har følgende opgaver måttet udsættes indtil videre:

Harreslev Danske Skole (udvidelse), **Hanved Danske Skole** (udvidelse af biblioteket), Jernved Danske Skole (boldspilhal), **Jes Kruse-Skolen i Egernførde** (tilbygning og idrætshal), **Jørgensby-Skolen i Flensborg** (idrætshal), **Medelby Danske Skole** (tilbygning og nybygning af børnehave), Nibøl Danske Skole (ombygning), Oksevejens Skole i Flensborg (tilbygning), **Satrup Danske Skole** (udvidelse og etablering af børnehave), **Store Vi Danske Skole** (udvidelse).

SKOLEFORENINGENS ØKONOMI

REGNSKABSTAL FOR FINANSÅRET 2013

Det er tredje regnskabsår, at Skoleforeningen følger den danske stats regnskabsregler. Årets regnskabstal er således fuldt sammenlignelige med tallene fra 2011 og 2012.

Årets resultat viser et overskud på 25.000 euro, hvilket er yderst tilfredsstillende og helt på niveau med ledelsens forventninger. Når resultatet vurderes som tilfredsstillende, skal det tages i betragtning, at der i 2013 har været iværksat en række store initiativer på blandt andet daginstitutionsområdet; således er der efter flere år med stor økonomisk tilbageholdenhed nu blevet oprettet en række daginstitutioner for børn under tre år. Dette fremgår også af antallet af årsværk¹, der i 2013 har været forøget.

Statusopgørelsen pr. 31.12.2013 balancerer med 179.107.154 euro.

Skoleforeningens likviditetsgrad udgør 220,3, hvilket vurderes til at være et rimeligt niveau i forhold til igangværende projekter og foreningens løbende kapitalbehov. Størstedelen af midlerne er bundet til bestemte formål.

I et intensivt samarbejde med SSW er det lykkedes for Skoleforeningens ledelse at få lovsikret ligestillingen af driftstilskuddene fra Kiel, herunder tilskuddene til elevbefordring, der hidtil kun har bestået af frivillige ydelser fra de tre amter Rendsborg-Egernførde, Nordfrisland og Slesvig-Flensborg. Denne lovsikring og omlægning af tilskuddene til elevbefordring har betydet, at usikkerheden på indtægtssiden er blevet reduceret i forhold til finansieringen af skolernes drift.

Fremskrivningen i tilskuddene fra danske og tyske tilskudsgivere vil i de kommende år ikke overstige de normale pris- og lønudviklinger, hvilket betyder, at Skoleforeningen må være meget tilbageholdende med at gennemføre stigninger på udgiftssiden.

De gennemførte og planlagte udvidelser på daginstitutionsområdet med henblik på at etablere flere vuggestuepladser til børn under tre år er overvejende finansieret ved hjælp af offentlige midler. Egenfinansiering er klaret ved hjælp af Skoleforeningens egenkapital. Ved alle om- og udbygninger medtænkes driftsmæssige besparelser på energiområdet. Ligeledes har Skoleforeningen i 2013 indgået nye kontrakter for strømforsyningen til samtlige institutioner. Kontrakterne er indgået efter en forudgående EU-licitation. Resultatet af licitationen betyder, at Skoleforeningen har sikret sig en lavere grundpris for elforsyning for de kommende år.

¹ Et årsværk svarer til én persons fuldtidsarbejde i et år.

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING

ved ledende skolepsykolog Hans Jessen

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) varetager den specialpædagogiske bistand til børn og unge i daginstitutioner og skoler under Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

I skoleåret 2013-2014 blev der ansat fire nye medarbejdere ved PPR som erstatning for medarbejdere, der søgte nye udfordringer. Således blev viceskoleinspektør Ane Schmidt pr. 1. februar 2014 ansat som skolekonsulent for specialundervisning i den vakante stilling, som skolekonsulent Christine Kernbichler vikarierede i fra 1. august 2013 til 1. februar 2014. Pædagog Sabine Beister blev pr. 1. februar 2014 ansat som skolesocialarbejder ved PPR med tjeneste ved Læk Danske Skole og Husum Danske Skole. Endelig blev kontorassistent Jessica Jensen og kontorassistent Tanja Schmidt ansat som sekretærer ved PPR pr. henholdsvis 1. april og 1. juli 2014.

STATISTIK

Skoleområdet

Antallet af nyindstillinger inden for skoleområdet har i skoleåret 2013-2014 været stort set det samme som året før. Antal nyindstillinger var 244 (240 i 2012-2013), hvoraf 167 (160 i 2012-2013) blev indstillet med indlæringsvanskeligheder i dansk, tysk og matematik.

33 indstillinger drejede sig om elever med adfærdsproblemer, mens 44 indstillinger omfattede en kombination af adfærdsproblemer og indlæringsvanskeligheder. De 80 af indstillingerne var direkte forældrehenvendelser. Specielt antallet af forældrehenvendelser er steget; det er positivt, at forældrene i stigende grad er bevidste om mulighederne for at få hjælp gennem PPR.

Antallet af kontrolundersøgelser af elever med indlæringsvanskeligheder faldt med 148 undersøgelser – fra 299 undersøgelser i 2012-2013 til nu 151 undersøgelser. Nedgangen skyldes en bevidst ændret strategi med henblik på at nedsætte antallet af kontrolundersøgelser ved at øge den konsultative form, det vil sige, at skolekonsulenter og psykologer nu har en mere direkte kontakt med lærere og forældre med henblik på rådgivning og vejledning.

Daginstitutionsområdet

Inden for dagsinstitutionsområdet er der sket en stigning på 32 i antallet af henvisninger, idet der i skoleåret 2012-2013 var 74 indstillinger, mens der i 2013-2014 var i alt 106 indstillinger. De 41 af indstillingerne var skolemodenhedsundersøgelser, herunder af »kan-børn«, en stigning på 11 henvisninger. 17 børn blev indstillet med adfærdsproblemer, mens 24 indstillinger skyldtes andre årsager som for eksempel spørgsmål om skoleplacering. De sidste 24 indstillinger skete på baggrund af forældrehenvendelser.

Det samlede antal indstillinger til skolepsykologisk vurdering var på 501 (613 i 2012-2013), hvilket svarer til en nedgang på 112. Nedgangen er udelukkende sket i skoleområdet og skyldes den tidligere nævnte strategi med hensyn til at give en mere konsultativ ydelse til institutioner og forældre.

AKTIVITETER

PPR afviklede i efteråret 2013 et 12-timers kursus »Den svære samtale« på Jaruplund Højskole med 23 deltagere. Instruktør var forstander Anton Niemann, Ehlershemmet ved Haderslev. På grund af den store søgning til kurset blev det dubleret i foråret 2014, denne gang med 27 deltagere.

PPR har igen i det forløbne skoleår haft et samarbejde med den børnepsykiatriske afdeling Villa Paletti. Således har kontoret stillet en medarbejder til rådighed for undervisning i faget dansk for de danske elever, som er henvist til »Tagesklinik« (dagsophold) på Villa Paletti. Samme medarbejder har været parat til at indgå i det team, som arbejder med FiSK-projektet (Familie i skolen). Desværre har der dog ikke været oprettet hold, da forældrene ikke har kunnet afse tid til at være med i projektet på grund af arbejdsmæssige forpligtelser.

PPR har været en aktiv medspiller i SLP-samarbejdet (**S**kolesundhedsplejersker, **L**æger og **P**sykologer), hvor Dansk Sundhedstjeneste inklusive socialrådgiverne mødes med psykologer ved PPR om fælles emner som for eksempel skolemodenhedsundersøgelser, ophold på Hjerting Kystsankatorium, misbrugsproblematik og emner af mere faglig art. Samarbejdet har blandt andet resulteret i, at der er blevet nedsat en arbejdsgruppe, som beskæftiger sig med misbrug af alkohol og stoffer i de ældste klasser på skolerne og gymnasieoverbygningerne. Desuden er der indgået et samarbejde med skolelærerne om indskolingsundersøgelserne, hvilket betyder, at antallet af testninger generelt kan reduceres.

De tre skolesocialarbejdere, der er ansat ved PPR, og som arbejder ved skoler i hver af de tre kredse i Sydslesvig, er nu blevet en fast bestanddel af livet på de respektive skoler. Således er der skolesocialarbejdere ved Læk Danske Skole, Husum Danske Skole, Ejderskolen i Rendsborg, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig. Herudover er der skolesocialarbejdere ved fire skoler i Flensborg; disse er dog ansat og lønnet af Flensborg By.

På foranledning af undervisningsministeriet i Kiel er der indgået en aftale om, at en ministeriel embedsmand fremover deltager i de møder på PPR, hvor elever med særlige behov drøftes; dette gælder i særlig grad elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

ELEVER MED SPECIFIKKE INDLÆRINGSVANSKELIGHEDER

Pr. 1. juni 2014 modtog 544 elever specialundervisning i ét eller flere af fagene dansk, tysk og matematik. Hovedparten af eleverne, der modtager specialundervisning, går i 2., 3. og 4. klasse, idet disse klassetrin prioriteres højest, når specialundervisningstimerne bliver fordelt. Timeforbruget var på i alt 373 timer pr uge, og timerne blev læst af 121 lærere, hvilket er for mange. PPR arbejder for, at antallet af lærere i specialundervisningen reduceres, idet færre lærere betyder flere timer til hver lærer, hvilket igen indebærer, at læreren i højere grad vil blive anset som faglærer i faget.

Et nyt tiltag på specialundervisningsområdet er, at skolerne fremover skal arbejde med individuelle handleplaner for hver specialundervisningselev. PPR ser brugen af dette værktøj som et vigtigt redskab i forbindelse med en målrettet specialundervisningsindsats for den enkelte elev. Mange skoler har allerede brugt og gjort erfaringer med handleplaner, og i begyndelsen af skoleåret blev en ny skabelon præsenteret, som vi i år indsamler erfaringer ud fra.

Vores IT-kompenserende hjælpemidler er stadig et efterspurgt emne i forbindelse med forældre- og elevworkshops. I løbet af skoleåret har konsulenterne været aktive i forbindelse med afholdelse af disse workshops og oplæg om dysleksi på flere forskellige skoler.

Skoleåret 2013-2014 blev også året med nye gruppelæseprøver for 2.-5. klasserne. Prøverne er blevet mere tidssvarende, og opgørelsen af prøverne er blevet digitaliseret og skal indtastes via en webbaseret skoleportal. Samtidig med dette er selve prøvetagningen og opgørelsen blevet flyttet ud på skolerne. I starten af skoleåret uddannede PPR en lærer fra hver skole til at foretage prøvetagningen og den digitale indtastning.

Til det årlige evalueringsmøde for alle dansklærerne i 2.-5. klasse fortalte forfatter Lene Møller, som har udviklet prøverne, om de nye prøver og muligheden for at arbejde målrettet videre ud fra prøveresultatet.

ELEVER MED GENERELLE INDLÆRINGSVANSKELIGHEDER

I skoleåret 2013-2014 omfattede undervisningen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder 238 elever fordelt på otte hjælpeskoler og enkelte grund- og fællesskoler, her med status af inkluderende hjælpeskoleelever. Antallet af elever i hjælpeskolen er faldet fra 260 i skoleåret 2012-2013, altså en nedgang på 22 elever. PPR har implementeret indførelsen af elevplaner i hjælpeskolen. Det betyder, at der nu fra november 2013 foreligger elevplaner på samtlige elever i hjælpeskolen og på de elever, som er inkluderet i folkeskolens klasser.

STATISTIK SKOLEÅRET 20132014 – HJÆLPESKOLEN

Skole	Antal elever	Antal klasser
Jørgensby Skolen	54	6
Gustav Johannsen-Skolen	56	5
Ejderskolen	9	2
Gottorp-Skolen	20	3
Husum Danske Skole	19	3
Jes Kruse-Skolen	15	2
Læk Danske Skole	33	4
Sønder Brarup Danske Skole	14	2
Ladelund Ungdomsskole	11	1
Vesterland-Kejtum Danske Skole	5	
Vyk Dansk Skole	1	
Risum Skole/Risem Schölj	1	
I alt	238	

Følgende fælles arrangementer for hjælpeskolens 7.-9. årgang blev afholdt på følgende dage:

7. årgang: Kanotur på Trenen torsdag den 26. juni 2014

8. årgang: Dykning/klatring, tirsdag den 1. juli 2014

9. årgang: »Projekt Startklar«

Onsdag den 6. oktober 2013 til fredag den 8. oktober 2013 i forsamlingshuset i Sporskifte samt onsdag den 20. oktober 2013 til fredag den 22. oktober 2013 i Aktivitetshuset i Flensborg.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER, SKOLEBIBLIOTEKER OG INDKØBSKONTORET

ved centerleder skolekonsulent Claus Fischer

Planlægning, forandring, nytænkning, samarbejde og kreativitet er nogle af de mange overskrifter, der har været på dagsordenen i forbindelse med forberedelsen af flytningen af CfU og Indkøbskontoret til Christian Paulsen-Skolen.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER (CFU)

På CfU har vi stort set hele skoleåret 2013-2014 været beskæftiget med forberedelse af flytning af CfU til Christian Paulsen-Skolen. Der er således foretaget en kritisk gennemgang af alle materialer i distributionssamlingen med hensyn til tilstand og relevans i forhold til ændrede krav til undervisningen. Informationssamlingen er ikke kun blevet gennemgået ud fra kassationslister, men også blevet fuldstændigt elektronisk opdateret gennem indlæsning i samme database som distributionssamlingen. En mængde materialer i både distributionssamlingen og informationssamlingen er blevet forberedt til at kunne indgå på en mere brugervenlig måde i en ny web-brugerflade »mitCFU«. »MitCFU« har allerede kunnet anvendes siden efteråret 2013, men tages først rigtigt i brug i skoleåret 2014-2015. I forbindelse med denne brugerflade vil der i skoleåret 2014-2015 blive udarbejdet en række nye både faglige og pædagogiske noter, faglige kategoriseringer samt vejledninger, der kan hjælpe alle CfU's brugere med at finde relevante materialer på en endnu mere målrettet måde.

I skoleåret 2013-2014 er der på CfU's nye hjemmeside blevet udviklet et materiale-nyhedssystem, så CfU's brugere med nogle ganske få klik kan se, hvilke undervisningsmaterialer der løbende bliver anskaffet til de enkelte fag.

En sag, der har været under forhandling gennem længere tid, er udvidelsen af CfU's tilbud om brug af TV-udsendelser i undervisningen. AVU-medier og CfU er i sommeren 2014 nået frem til en ordning, der giver alle skoler adgang til stort set alle undervisningsrelevante TV-programmer fra de danske offentlige TV-kanaler samt to nordiske TV-kanaler.

Vi glæder os til i 2014-2015 at kunne præsentere vores brugere for alle de mange nye muligheder. CfU's nye lokaler på Christian Paulsen-Skolen giver nu et bedre overblik over undervisningsmidlerne i både informations- og distributionssamlingen, ligesom daginstitutionssamlingen har fået helt nye muligheder for at præsentere sine materialer.

CFU'S UDLÅN OG MATERIALEBEHOLDNING

Som ved alle flytninger er der mange ting, der bliver kasseret, så selvom der er blevet købt nye classesæt og andre materialer i løbet af året, er der ikke sket en forøgelse af den samlede mængde materialer i distributionssamlingen (ca. 65.000 eksemplarer) på CfU.

Udlånet fra distributionssamlingen er steget i forhold til sidste skoleår og ligger nu på 6.829 bookinger af godt 76.000 enkeltteksemplarer. Der er tale om en forholdsvis stor stigning i udlånte antal enkeltteksemplarer. Dette skyldes for en stor del CfU's medvirken i Skoleforeningens indsatsområde Sprog og Læsning. CfU har således anskaffet en del nye læsekasser, som indeholder mange materialer pr. booking. Læsekasserne er meget populære og stort set booket ud i op til et år frem i tiden.

Målet om, at informationssamlingen og distributionssamlingen skal kunne findes i én katalogbase, blev opfyldt lige op til sommerferien 2014. Mens arbejdet med dette stod på, har CfU forvaltet informationssamlingen i to baser. Vi kan derfor ikke fremlægge en statistik for udlånet fra denne samling for skoleåret 2013-2014. Beholdningsmæssigt har omdateringen resulteret i en frasortering af nogle materialer, så der nu er 18.000 undervisningsmaterialer fordelt på 11.700 titler til information og udlån.

MØDER OG KURSER PÅ CFU

Der har igen været en fremgang i antallet af møder og kurser, der afholdes på CfU. I skoleåret 2013-2014 har der således været i alt 273 møder/kurser med i alt 2.800 deltagere.

INDKØBSKONTORET

Ligesom CfU har Indkøbskontoret i skoleåret 2013-2014 været igennem en grundig planlægningsfase forud for flytningen og indretningen af kontoret til Christian Paulsen-Skolen. Videreudviklingen af såvel online-bogbestilling som Netbutik er imidlertid også blevet tilgodeset. Således er der i lighed med foregående år blevet ekspederet 5.000 bestillinger af i alt 100.000 bøger gennem online-bogbestillingen. I netbutikken har nu 300 medarbejdere (sidste år 250) med lidt færre bestillinger end sidste år bestilt flere varer, nemlig i alt 7.570 varenumre, som omfatter i alt ca. 110.000 enkeltprodukter. Vareudbuddet er steget markant og udgør nu 1.400 varenumre, men samtidig er antallet af varer på lager faldet fra 450 til 400. En god udvikling, der er med til at mindske lagerværdien. I 2013-2014 har Indkøbskontoret gennem netbutikken overtaget bestilling og levering af førstehjælpsvarer fra Sundhedstjenesten.

SKOLEBIBLIOTEKERNE

Skolebibliotekerne har fælles udlånssystem med Dansk Centralbibliotek, og i dette system arbejdes der med kalenderårsstatistik. Udlånet af materialer til hjemlån og supplerende fag- og skønlitteratur var i 2013 på 198.000 udlån, mens udlån af skolernes egne undervisningsmaterialer i alt var på 53.000 udlån. Disse tal viser et mindre fald i udlånstallene i forhold til 2012. En del af dette fald kan skyldes en generelt øget brug af elektroniske medier blandt eleverne. En anden grund kan være, at der i forbindelse med læseindsatsen på mange skoler tilbydes blandede læsekasser fra skolebiblioteket til klasserne, og disse læsekasser giver statistisk set kun en brøkdel af de antal udlån, som de ville have givet som personlige udlån til hver enkelt elev.

Skolebibliotekerne er igen i 2013-2014 blevet tilbudt en række velkendte arrangementer til styrkelse af elevernes læselyst og læsefærdigheder. Derudover er der for anden gang blevet gennemført »BUSTER Filmfestival på farten«, den særlige Sydslesvig-udgave af »BUSTER Filmfestival for børn«, der afholdes hvert år i København. Filmene blev i 2013-2014 set af i alt 1.740 elever og lærere fra hele Sydslesvig. Dette er en stigning på godt 500 deltagere, og efter denne succes vil det i 2014-2015 blive forsøgt at udvide spillestederne, således at der ud over Flensborg og Slesvig også arrangeres

filmforevisninger i en biograf i Husum. »BUSTER Filmfestival på farten« i Sydslesvig bliver realiseret med støtte fra Slesvigsk Samfunds Fond.

Et nyt arrangement i skoleåret 2013-2014 var B-ART, der bestod af »udstilling og workshops, der kan inspirere børn, pædagoger og lærere og forældre til at bruge kunsten aktivt i skolen og dagligdagen«. Helt små børn deltog i workshops med kalligrafi. For de største elevers vedkommende blev faget engelsk kombineret med henholdsvis kunst på iPads og graffiti-kunst, ligesom der blev arbejdet med film- og interviewteknik. Arrangementet blev lavet i samarbejde med sydslesvigske kulturelle foreninger og støttet af diverse fonde. Se den flotte film om projektet på www.skoleforeningen.org/b-art.

Ud over en række veletablerede arrangementer, som kan ses i »Skolebibliotekernes årshjul« på CfU's hjemmeside, planlægges i skoleåret 2014-2015 et nyt projekt, »Nøjh – det er for børn«, i anledning af 50-års-jubilæet for produktion af DR-børneudsendelser.

FERIEKONTORET

ved leder af Feriekontoret, skolekonsulent Eberhard von Oettingen

Feriekontoret samarbejder med Grænseforeningen i Danmark om projektet Sydslesvigske Børns Ferierejser, som tilbyder elever fra Sydslesvig at komme på sommerferieophold i Danmark. Feriekontoret koordinerer desuden elevudveksling og andre skolerelaterede kontakter mellem Danmark og Sydslesvig.

»AT REJSE ER AT LEVE«

Feriekontoret er under stadig fornyelse. I de seneste fem år har vi udviklet os fra udelukkende at tilbyde ferierejser i sommerferien til nu også at tilbyde fleksible rejser for børn og unge mellem Danmark og Sydslesvig hele året igennem. Skoleforeningen vil i løbet af det næste år forsøge at samle alle foreningens udadvendte elevaktiviteter i et kontor og i bedste H.C. Andersen-stil kalde det et »Rejsekontor«. For som digteren så poetisk udtrykte det i Mit Livs Eventyr, knytter også Rejsekontorets aktiviteter levende forbindelser mellem Danmark og Sydslesvig. Rejsekontorets opgave bliver at guide unge på efterskole, servicere lejrskoleophold og stå for alle udvekslinger samt rejser til og fra Danmark. På Skoleforeningen mærker vi en stigende efterspørgsel fra danske skoler og uddannelsesinstitutioner, der ønsker en kontakt til Sydslesvig. Det kan være i forbindelse med et studieophold, en lejrskole eller bare en enkelt dag i grænselandet med indhold. For at løfte denne serviceopgave, som ofte består i noget praktisk som at finde et passende overnatningssted, eller at etablere en kontakt mellem en klasse i DK og en skole i Sydslesvig, vil Rejsekontoret også blive et lille turistkontor for pædagogiske rejser.

SÆSONEN 2014

100 nye sommerferieværter satsede vi på i 2014, men det blev desværre til langt under. I arbejdsudvalget feriebarn.dk er vi bevidste om, at vi skal arbejde på at nå meget længere ud i Danmark med det gode tilbud, vi har. Det bliver den store opgave. De tilbagemeldinger, vi får fra nye ferieværter, bekræfter os i, at sommerferierejsen langt fra er »død«. Få nye ferieværter er kommet til, og de udtrykker alle stor glæde i mødet med det sydslesvigske barn. Disse nye ferieværter kaprer vi som ambassadører, der skal sprede budskabet.

STATISTIK 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Genbesøg	239	256	199	193	172	120
Nye hjem	115	98	96	64	66	22
Privat	80	90	95	59	72	70
Vesterledlejren	59	59	65	58	108	104
Ophold i Hjerting Kystsankatorium				20	40	63
Elevudveksling*		56	102	200	220	180 **
Sportscamp på Dejbjerglund Efterskole						6 **
I alt	493	559	557	594	678	559

*Mange børn, der har været på elevudveksling, fortsætter med udvekslingsbesøg hele året rundt. De her opførte tal angiver kun antallet af elevudvekslinger inden for programmet »Elevudveksling uge 45-47«.

** Prognose på baggrund af tilmeldinger pr. 1. september.

I år havde vi en elev på Samsø, og det blev til et pragtfuldt ophold for Johanna. Det har ført til, at vi vil forsøge at formidle ferie børn til de mindste danske øer. Dem er der 200 af. Og ligesom på de sydslesvigske øer bliver disse familier ofte hjemme i ferien, når der kommer turister. Det vil vise sig, om det kan blive en lille niche, hvor vi kan sende sydslesvigske legekammerater til øerne.

BUS I STEDET FOR TOG

Næste sommer vil transporten udelukkende blive gennemført med busser eller privat kørsel. En stigende andel af de sydslesvigske familier fravælger fællestransporten og kører privat. De vil selv aflevere deres barn og møde den familie, der åbner sit hjem. Sådan skal det være – vi knytter levende bånd for hele familier. Men der er også en anden grund. De seneste år har vi haft stigende problemer med togtransporten. Skiftende sporarbejde, tidlig pladsbestilling, ingen særtog og mange togsift gør, at vi har stort besvær med at planlægge togtransporten.

SUCCEs MED UGE 45-47

Vi fortsætter med udvekslingen, og det er vejen frem. Det har vist sig, at mange af de elever, der udveksles, også mødes i løbet af året. Vi kalder det nu uge 45-47. I disse uger kan man, efter aftale med skolerne, arrangere udvekslingen, så den passer individuelt. Det har vist sig, at nogle familier ønsker en uges pause i udvekslingen. For eksempel kan det være hårdt for en 4. klasses elev at være gæst den ene uge og så skifte rolle til at være vært ugen efter. Her kan en uges pause være guld værd for alle.

GODT SAMARBEJDE

Denne sæson har vi udbygget vores gode samarbejde med Sundhedstjenesten, der matcher elever og familier i Sydslesvig og i Danmark, og som sammensætter elevholdene til vores feriekolonier i Vesterled og på Hjerting Kystsankatorium. Dejligt, at vi kan samle kræfterne.

SPORTSCAMP PÅ EFTERSKOLEN

Ved siden af vores to feriekolonier på Lejrsolen Vesterled og vores to feriekolonier på Hjerting Kystsankatorium glæder det os, at vi i samarbejde med Dejbjerglund Efterskole og DGI i Skjern er startet på et samarbejde i sommerferien. Sportscampen, hvor vores elever møder danske børn og sammen dyrker sport, er også et møde med den danske efterskole. Vi glæder os til at udbygge dette tilbud. Tak til efterskolen for dette nye initiativ.

SÆT ET ANSIGT PÅ FERIEBARN.DK

Vi er i gang med en større aktion, fordi vi ønsker gode historier på vores hjemmeside. Har du en god oplevelse som ferie barn – også gerne ældre – som du vil dele med andre, så send din historie til kommunikation@skoleforeningen.de. Send også gerne et foto med.

TAK TIL ALLE HJÆLPERE I DANMARK OG SYDSLESVIG FOR ÅRET 2014

Uden jer ville vi ikke kunne skabe den levende kontakt mellem Danmark og Sydslesvig. Tak især til alle rejsekonsulenter, til Grænseforeningen og til Sundhedstjenesten. For at ferieværterne kan holde kontakten til Sydslesvig året igennem, vil alle modtage Flensborg Avis, den dag FOKUS udkommer, hele året rundt. Vi glæder os til 2015! Hjælp os med at finde ferieværter – klik ind på vores hjemmeside, og læs de gode spots fra ferie barn.dk.

DANSK VOKSENUNDERVISNING I SYDSLESVIG

ved dens sekretær, Anne Winkelströter

Voksenundervisningen er det centrale sted i Sydslesvig for udbud af undervisning til voksne inden for et bredt udvalg af fag og emner. Voksenundervisningens øverste organ er et repræsentantskab, som består af repræsentanter for danske organisationer og institutioner i Sydslesvig samt for de med disse samarbejdende frisere. Repræsentantskabet vælger et voksenundervisningsnævn på syv medlemmer, som vælges for et år ad gangen. Nævnet fungerer som forretningsudvalg for repræsentantskabet. Nævnets formand er Erik Andresen (Danmarks Lærerforening i Sydslesvig), mens Charlotte Bassler (SSF for Flensborg Amt) er næstformand. De øvrige nævnsmedlemmer er Blide Borg (Den Slesvigske Kvindeforening), Anna-Louise Holste (SSF for Sydtønder Amt), Erika Jentzen (DSH – Foreningen af Aktive Kvinder), Maïke Lohse (SSF) og Margrit Hartl (Dansk Centralbibliotek).

SÆSONEN 2013-2014

I sæsonen 2013-2014 har Voksenundervisningen oplevet en stor stigning i aktivitetsniveauet i forhold til sæsonen 2012-2013. Der blev i kursusåret 2013-2014 gennemført 430 kurser med 4595 deltagere, hvilket svarer til en stigning på ca. 10 %. Danskundervisningen ligger fortsat på førstepladsen og udgør hele 68 % af det samlede kursusudbud. Der blev gennemført 76 kurser i dansk for begyndere og 217 kurser i dansk for viderekomne. På andenpladsen efter danskurserne ligger kurserne inden for motion og bevægelse. Enkelte kurser har her haft op til 30 deltagere, og det ser ud til, at denne udvikling vil fortsætte.

	Kurser	Deltagere
Dansk for begyndere	76	785
Dansk for viderekomne	217	2175
Dansk litteratur	6	59
Frisisk	3	27
Russisk	1	6
Italiensk	2	19
Gymnastik for damer	4	51
Gymnastik for blandede hold/herrer	32	404
Motion i vand	2	17
Yoga, mavedans, pilates, stretching	21	227
Aerobic, Zumba	9	147
Dans, linedance	3	39
Håndarbejde	4	33
Syning	4	35
Madlavning	1	10
Porcelænsmaling, glas	9	74
Tegning, maleri	7	158
Husflid, hobby, blomsterbinding, pileflet	16	143
Kor, orkester, musik	7	94
IT	2	21
Aktive pensionister	4	71
I alt	430	4595

I gennemsnit har der været 11 deltagere pr. kursus, og der er i alt afregnet 7682 undervisningstimer. I 2013 er der modtaget 82.930,49 euro i offentlige tilskud, hvilket svarer til en lille stigning på ca. 200 euro i forhold til 2012. På tallene kan man tydeligt se, at Voksenundervisningen fortsat har et meget højt aktivitetsniveau, og at det er en fast bestanddel af det danske mindretalsliv i Sydslesvig. Det er glædeligt at se, at der fortsat er stort behov og interesse for vores kurser.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Kurser	400	394	379	390	430
Deltagere	4410	4256	4211	4196	4595

I sæsonen 2013-2014 havde Voksenundervisningen for første gang en bod ved de danske årsmøder. Den 24. maj 2014 var Voksenundervisningen således repræsenteret på friluftsmødet i Egernførde og den 25. maj 2014 på friluftsmødet i Flensborg. Interesserede kunne deltage i en quiz om Voksenundervisningen, ligesom de kunne komme med kursusønsker og forslag samt få informationer om kurser og Voksenundervisningens aktiviteter. Boderne var en stor succes, og Voksenundervisningsnævnet har besluttet, at Voksenundervisningen også til næste år vil være repræsenteret på årsmødet.

AFSLUTNINGSARRANGEMENTET

Sæsonafslutningen 2013-2014 fandt sted i Büdelsdorf den 18. juni 2014. 40 deltagere besøgte udstillingen i Kunstwerk Carlshütte samme sted og fik en rundvisning på arealet. I Ejderhuset i Büdelsdorf fulgte så selve mødet med fremlæggelse af Voksenundervisningens årsberetninger ved formanden og sekretærens gennemgang af talmaterialet for kursusåret 2013-2014.

VOKSENUNDERVISNINGENS HJEMMESIDE

Voksenundervisningen vil i løbet af sommeren 2014 få en ny hjemmeside. Hjemmesiden vil komme til at indeholde en aktuel kursusliste, oversigt over alle kursussteder, ledere og lærere samt øvrige informationer om Voksenundervisningen. Således vil det fremover være muligt at tilmelde sig kurser direkte via hjemmesiden. Adressen vil fortsat være www.voksenundervisning.de.

CENTER FOR MINDRETALSPÆDAGOGIK

ved projektleder Elisa Sievers

Center for Mindretalspædagogik er oprettet i et samarbejde mellem University College Syddanmark, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Deutscher Schul- und Sprachverein. Centeret skal udvikle og formidle faglig og pædagogisk kompetence i forhold til arbejdet med børn, der vokser op i et mindretal.

Center for Mindretalspædagogik har i år stået i projekternes tegn. Siden jeg i marts 2014 blev ansat til at stå for centrets daglige drift samt projektkoordinering og ledelse i forbindelse med centrets igangværende projekter fra 2013, har der i høj grad været fokus på at omsætte teori om mindretalspædagogik til praksis – både i forhold til mindretal i grænseregionen såvel som i resten af Europa.

PROJEKT »SMILE«

I 2013 blev projekt »SMILE – Strengthening Minority Identity and Education« igangsat for at blive gennemført i april 2014. Deltagende i projektet var lærerstuderende, der selv kommer fra et mindretal og/eller interesserer sig for at arbejde i mindretalsinstitutioner. Formålet var at skabe et tværfagligt netværk for videndeling på det mindretalspædagogiske område. De studerende kunne blandt andet beskæftige sig indgående med »best practice«-metoder inden for mindretalspædagogik – både i teori og i praksis. I løbet af de to uger, hvor projektet fandt sted på Højskolen Østersøen i Aabenraa, var de studerende på besøg i mindretalsinstitutioner syd og nord for grænsen for selv at tilrettelægge undervisning og undervise i de selv samme institutioner bagefter. Det kom der en spændende dialog ud af, som de studerende præsenterede på en conference, der blev afholdt sidst i forløbet.

Foruden UC Syddanmark involverede projektet professionshøjskoler fra Irland, Rusland, Rumænien, Finland og Ungarn. Projektet var et samarbejde med Deutscher Schul- und Sprachverein (DSSV), Dansk Skoleforening for Sydslesvig samt tilknyttede partnere fra ECMI (European Center for Minority Issues) og den tyske afdeling af EDCR (Ethnocultural Diversity Resource Center; Rumænien).

PROJEKT »BLIV KLOG PÅ MINDRETALLET«

Center for Mindretalspædagogik fik i starten af året bevilget 1.500.000 kr. til projektet »Bliv klog på mindretallet«. Projektet er et samarbejde med Skoleforeningen, og formålet er at oplyse folkeskoleelever om det danske mindretal i Sydslesvig gennem en samlet nyskabende digital pakke til undervisningen på folkeskolens 6.-9. klassetrin.

Den digitale pakke muliggør, at eleverne gennem fagene dansk, historie, tysk og samfundsfag får viden om det danske mindretal og om, hvordan mindretallet kan blive til et aktivt læringspotentiale for deres egen dannelsesproces.

Der bliver udviklet et digitalt læremiddel med fokus på den interaktive og producerende elev suppleret af formidlende læringsapplikationer (apps) og læringsspil (apps) til undervisningen. Dette betyder, at læremidlets videoer, billeder, opgaver og aktiviteter relaterer sig aktivt og producerende i forhold til elevernes digitale læring.

De forskellige apps og læremidlets læringsindhold afstemmes med fagenes læseplaner og trinmål i form af en lærervejledning. Som noget nyt udvikles der »Third Spaces«, som gennem grænseoverskridende udviklingsprojekter søsættes som social kommunikation mellem elever nord og syd for grænsen.

MODULKURSER

I september blev årets modulkurser i mindretalspædagogik afholdt på University College Syddanmark, Campus Aabenraa. Målgruppen var lærere, pædagoger samt lærer- og pædagogstuderende, der har interesse i mindretalspædagogik eller arbejder i mindretalsinstitutioner i grænseregionen.

Temaer for kurserne var mindretalspædagogik i et alment dannelses-, læringsteoretisk- og kulturteoretisk perspektiv. Hvert oplæg efterfulgtes af praktiske workshops, hvor deltagerne havde mulighed for at dele erfaringer og udvikle forskellige undervisningsmetoder. Kurset inkluderede desuden en udflugt til Skoleforeningens »Bytte-viden-café« om »mindretalspædagogik i praksis« på A. P. Møller Skolen og oplæg fra »kulturmødeambassadørerne« fra Grænseforeningen om deres erfaringer med at vokse op som mindretalsbørn i grænseregionen.

LADELUND UNGDOMSSKOLE

ved forstander Hans Jochimsen

Ladelund Ungdomsskole er en gave fra A. P. Møller Fonden, og i 1982 kunne skolen modtage sit første elevhold. I tidens løb er der sket en del ændringer i skolens vilkår, og nye interne ideer har til stadighed påvirket udviklingen.

For skoleåret 2013-2014 kunne vi igen melde alt optaget. De sidst tilmeldte måtte derfor nøjes med en plads på ventelisten. Som altid optog vi eleverne i den rækkefølge, de havde tilmeldt sig, og jeg kan med henblik på fremtiden kun anbefale, at interesserede aftaler besøg på skolen i så god tid som muligt.

Skolen blev således igen fyldt med forventningsfulde elever og forældre. Forventninger vi som oftest kan indfri. Når vi for eksempel tilbyder eleverne at blive to år ældre på kun ét år, så er det resultatet af mange års tilbagemeldinger fra ikke mindst forældrene. Det ved vi, at vi kan, men forudsætningen er, at eleven tør og vil leve op til de krav, vi stiller. Disse kan i korthed beskrives som lysten til at gøre en positiv indsats og viljen til at overholde skolens regler. Egentlig tror jeg, at alle elever er indstillet på dette, og de fleste viser det da også. Men af og til er der nogle, som glemmer skolens regler eller kommer i tvivl om, hvad det vil sige at yde en positiv indsats. Og især det sidste er da heller ikke et eksakt krav. Det skal tolkes og læres hen ad vejen. Omdrejningspunktet i denne indsats er fællesskabet, og ideelt set er en positiv indsats her på skolen en indsats til gavn for alle eller i hvert fald for flere end en selv. For os er også individet vigtigt, men vi tror, at den enkelte først får fuldt udbytte af opholdet, når han indser, at han er en del af et fungerende fællesskab.

I forrige årsskrift lovede jeg fornyelser vedrørende indsatsen mod såvel mobning som rygning. Hvad mobning angår, er forhistorien, at vi besluttede, at Ladelund Ungdomsskole skal være mobningsfri. Vi indførte derfor mobning som obligatorisk emne i alle klasser. Endvidere gav vi hinanden håndslag på at gribe ind uden tøven, hvis vi oplevede noget, som lignede eller kunne udvikle sig til den slags. Og hvad er »den slags« så? Vores definition, som med vilje er gjort så kort som muligt, lyder: »Mobning er, når en gruppe over tid udelukker én eller flere fra socialt samvær samt påvirker disse psykisk eller fysisk negativt«. Der skal ikke herske tvivl om, at vi opfatter mobning som gift – ikke bare for offeret, men også for hele skolens fællesskab – og det fortæller vi eleverne klart og tydeligt. Det nye i den forbindelse består så i, at en lærer har udarbejdet et fælles undervisningsmateriale, som alle klasser kan gøre brug af. Endvidere har vi bedt forældrene om at understøtte indsatsen ved at tale pænt om såvel lærerne som kammeraterne derhjemme. Er der problemer, bør de i stedet kontakte skolen og få dem drøftet. Det er mit indtryk, at forældrene bestræber sig på at deltage positivt. Resultatet er, at det efterhånden er længe siden, at vi har stået med rigtig »grimme« sager.

Endelig har jeg godt nyt om kampen mod rygning. Det er en kamp, som lå i naturlig forlængelse af den kamp mod stoffer og alkohol, som vi vandt for næsten ti år siden. Vi kan nu sige, at skolen er stof- og alkoholfri med undtagelse af ganske få episoder siden dengang. Rygning, derimod, har været virkelig svært at komme til livs. Vi har gennem årene arbejdet med positive indfaldsvinkler, og vi har da også nedbragt rygerandelen fra ca. 90 % til 30 %. Nu har vi så valgt at gå mere rabiatic til værks. Hvis en elev tages i at ryge, hjemsendes denne i én uge. Dette opleves åbenbart som så ubehageligt af eleverne, at vi kun har behøvet at ty til midlet ganske få gange i løbet af skoleåret. Derfor fortsætter vi med det.

Ellers er dagligdagen først og fremmest præget af glade og positive oplevelser, og min oplevelse er, at vi driver en skole, vi kan være både glade for og stolte af.

UNGDOMSKOLLEGIET

ved forstander Allan Pedersen

Ungdomskollegiet på Marienhölungsweg i Flensborg blev overdraget Skoleforeningen i 1971 efter en indsamling i Danmark. Det har siden været hjem for fjernboende unge, som har søgt uddannelse i byen. Herudover kan elever efter skolernes eller PPR's indstilling optages. Ungdomskollegiet har en bestyrelse bestående af tre forældre, to repræsentanter fra Duborg-Skolen, en repræsentant fra styrelsen, to beboere og en medarbejder samt en forstander.

Efter den rent vejrmæssigt bedste sommer i mands minde var det næsten et paradoks, at vi midt på indflytningsdagen efter sommerferien opdagede, at regnvandet stod en meter over gulvet i vores varmekælder. Vandet var sivet ind i løbet af natten, og kollegianerne og deres forældre blev derfor budt velkommen ude på parkeringspladsen hen over små søer, som vores pedel havde skabt i sine bestræbelser på igen at få en tør kælder.

På indflytningsdagen hersker der altid en speciel stemning; de gamle elever møder hinanden under noget, der ligner jubelråb, mens de nye optræder mere afventende. Også de nye forældre føler nok en vis usikkerhed, selvom de, i hvert fald for Sild-forældrenes vedkommende, siden børnenes første skoledag i 1. klasse har vidst, at skolegangen en dag skulle fortsætte i Flensborg. En far gav i sin tale til vores studenterfest før sommerferien udtryk for, hvilken positiv betydning det havde haft for ham, at datteren, da hun allerede efter 8. klasse var flyttet hjemmefra, hurtigt var blevet meget selvstændig. Han og familien havde gennem fem år fået en glad og positiv pige hjem i weekenderne, og nu havde hun sin studentereksamen og var godt rustet til at tage fat på nye udfordringer.

I år har vi fået indrettet et nyt elevkøkken på Ungdomskollegiet, for selvom de unge får mad morgen, middag og aften her på stedet, synes de fleste, at det er hyggeligt at bage en kage til vores aftenkaffe. Køkkenet bruges også, når kollegianerne kommer tilbage fra weekend søndag aften, for om søndagen skal de selv sørge for mad, og mange har derfor en lille ret med hjemmefra, som bare skal varmes op. Vi er også ved at lægge sidste hånd på en lille stue, som nu bliver indrettet mindre institutionsagtigt og mere hjemligt og hyggeligt.

I det store køkken har vi fået enkelte nye opgaver. Udover kollegiets beboere spiser elever fra Gustav Johannsen-Skolens heldagskole med til middag, indtil deres skole er udbygget med eget spiseområde. Ordningen fungerer uproblematisk; børnene får et sundt måltid, og enkelte af dem snupper sig da også lige et spil airhockey, nu de alligevel er på besøg her.

I samarbejde med SdU har vi igen i det forgangne år gennem samtaler med de nye kollegianere og besøg i enkelte foreninger søgt at motivere de unge til at deltage i det danske foreningsliv i Flensborg. Skoledagen er lang, der skal laves lektier, og de unge har enkelte pligter som for eksempel rengøring, der skal passes, men aktiv fritid er der plads til. Kollegierådet, som består af alle kollegianere, arrangerer derfor også i løbet af året en del aktiviteter med alt lige fra juleklip og biografbesøg til besøg på en vandskibane.

Bestyrelsen har optaget 52 elever til skoleåret 2014-2015.

JARUPLUND HØJSKOLE

ved forstander Dieter Paul Küssner

Jaruplund Højskole er ifølge sin fundats: »en dansk folkehøjskole i Jaruplund, Sydslesvig. Højskolen blev rejst i 1949-50 ved hjælp af gaver fra højskole- og andelsbevægelsen i Danmark.«

NYRENOVERET OG MED NY FORSTANDER

Efter næsten tre års ombygning og renovering fremstår Jaruplund Højskole som en smuk og funktionel højskole og kursus ejendom til gavn og glæde for Sydslesvig og især Danmark, som højskolen har til opgave at »holde fast i«, så grænselandet, mindretallene og samvirket med flertalsbefolkningerne ikke bliver glemt. De nye rammer åbner også op for større synlighed i lokalsamfundet, der gerne bruger højskolen til særlige arrangementer; og ikke mindst har Skoleforeningen fået kursusfaciliteter, der tillader gennemførelse af både højskolens egen kursusvirksomhed og Skoleforeningens faglige videreuddannelseskurser. Samarbejdet sikrer en mere lønsom udnyttelse af højskolens personale- og lokaleresurser og sikrer samtidig højskolen en større berøringsflade med mindretallets pædagogiske personale.

Jaruplund Højskoles egen kursusvirksomhed har i 2014 fastholdt sine formålsbestemte indsatsområder: formidling af grænselandets historie og nutid med særlig hensyntagen til oplysningen om det danske mindretal og dets aktuelle virke, orientering om Tyskland og nye strømninger i europæisk sammenhæng, foruden styrkelse af båndene til Norden. Ovennævnte kursusstrategi henvender sig især til et dansk højskolepublikum, mens kurser med nordisk indhold også tiltrækker kursister med tysk baggrund. Vore kursustilbud til sydslesvigere omhandler især intensive danskkurser af en uges varighed og en særlig kursusuge i efterårsferien for nye forældre i Skoleforeningen. Desuden bruger det frisiske mindretal højskolen til sin efterårshøjskole.

Jaruplund Højskoles lange kursus for yngre kursister i foråret har længe været præget af en minimal tilslutning af danske elever. Trods tilbud om et solidt internationalt profileret højskoleophold med fokus på mindretal, grænseland, kunst og musik samt supplerende tysk sprogundervisning, har programmet især tiltrukket kursister fra Østeuropa og Rusland. Højskolen havde gerne set flere danske elever, der i mødet med europæisk ungdom ville have oplevet udfordringer og fundet indsigt i livsvilkår, der ikke ligner dansk velfærdslivsstil. Netop i år mødtes unge fra Rusland og Ukraine på højskolen og udviklede et venskab på trods af den politiske tragedie i deres hjemlande. Vores grænseland og mindretalssamarbejdet med flertalsbefolkningerne gav dem rygstød og mod på en fredelig sameksistens også i deres verden. Kritikere af dette projekt overser og glemmer, at det danske mindretal med denne indsats for en udsat europæisk ungdom tilbagebetaler lidt af den generøse goodwill, som Danmark giver sit danske mindretal. En dansk elev på højskolens internationale linje siger: »Man har en unik chance for at komme ud og møde folk fra dele af Europa, som man ikke umiddelbart ville møde ellers. Hvordan skulle man ellers få venner fra Østeuropa? I medierne hører man bare om fattigdom og Putin og homofobi. Man forestiller sig lidt sådan sovjetbeton. Men der er meget mere. De er ikke bare østeuropæere, ligesom vi ikke bare er vesteuropæere. Opholdet har lært mig, at man skal møde folk, som de er.« Eller som en anden dansk elev siger: »Jeg har lært noget om mig selv ved at møde folk fra andre lande og lære, hvordan de tænker.«

Jaruplund Højskole skal og vil selvfølgelig helst fylde skolen med så mange danske kursister som muligt. Samspejlet mellem Danmark og Sydslesvig ser vi som vores mission og hovedopgave. For at blive mere synlig i koret af danske højskoler, har vi derfor satset på en aktiv hjemmeside med nyhedsformidling og Facebook-venner. Det er vores håb, at disse tiltag vil give højskolen et solidt elevgrundlag fremover.

Jaruplund Højskoles fremtid kommer også til at bære præg af et forestående forstanderskifte. Efter 20 år med samme forstander er det på tide, at nye visioner og kursustilbud bæres frem af en ny ledelse. Det er ingen hemmelighed, at valget af en ny forstander har været en udfordrende proces, der dog er endt i enighed mellem højskolens bestyrelse og Skoleforeningen. Den nye forstander Karsten B. Dressø ønskes derfor lykke til med at sikre Sydslesvigs danske højskole som formidler af grænselandets unikke historie til gavn for både Danmark og Europa. En højskole båret af en mellemfolkelig forståelse, der vil de andre uden at opgive sig selv.

